Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 239 (989) ♦ П'ятниця, 16 грудня 1994 року ♦ Ціна договірна

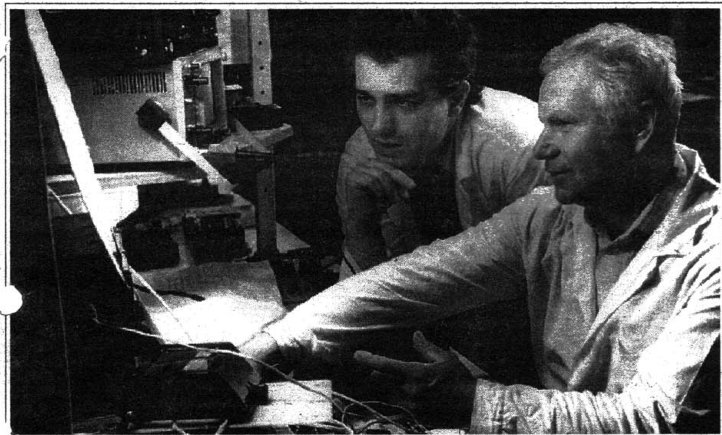

Ще один Дніпрогес?..

Якщо замінити в усіх будинках України застарілі електролічильники на електронні прилади харківського заводу «Проммонтажелектроніка», то можна заощадити стільки електроенергії, скільки її виробляє Дніпрогес. А невдовзі в наших домівках з'являться прилади для обліку витрачання води, газу, тепла, нові зразки побутової радіоелектронної техніки...

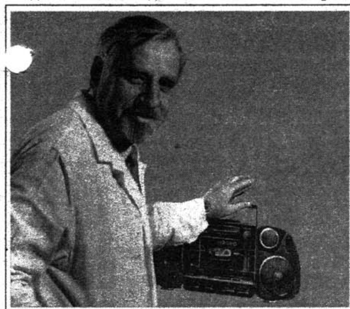

Харківські лічильники електроенергії на відміну від раніше продукованих у колишньому Союзі дискових, майже не споживають енергії для своєї роботи.

Сьогодні кожні два місяці з конвеєра «Проммонтажелектроніки» сходить новинка. Оновлення продукції піде ще швидше після завершення реконструкції підприємства. Останніми роками тут зведено інженерно-лабораторний корпус, механічний та дослідно-експериментальний цехи. Завершують спорудження технологічного та побутового корпусів, енергоблоку. Все це будують за рахунок прибутків колективу підприємства і є його власністю. Нещодавно трудовий колектив став господарем заводу, утворивши акціонерне товариство.

На знімках: регулювальники радіоапаратури Микола Момот і Володимир Матуш; дизайнер Іван Бондаренко.

Фото Федора СОРОКІНА.

Парламентська хроніка

Перешкоди для піратів

Ранкове і денне засідання 15 грудня

Якщо узагальнити питання, які розглядали депутати на засіданні Верховної Ради, то коротко можна сказати так: вони намагалися припинити піратство у сфері економіки й у сфері політики. Передусім було обговорено і прийнято у першому читанні закон «Про державний реєстр фізичних осіб платників податків та інших обов'язкових платежів». Ухваленню цього документа передувала доповідь начальника Головної державної податкової інспекції, заступника міністра фінансів України Віталія Ільїна. Він виклав основні положення цього законопроекту, який створюється задля того, щоб упорядкувати облік фізичних осіб та інших платників податків з метою збільшити надходження до державного бюджету. Державний реєстр функціонуватиме у Головній державній податковій інспекції. Всю базу даних створено на основі головного комп'ютера цієї інспекції. Доповідач виклав порядок реєстрації платників податків, а також відзначив позитивні моменти введення цієї новинки. Співдоповідач з цього питання Олександр Рябченко, який виступив від робочої групи з опрацювання законопроектів про оподаткування, заступник голови Комісії з питань фінансів і банківської діяльності, зазначив, що цей проект необхідно ухвалити у першому читанні, а надалі робоча група і відповідні комісії врахують пропозиції і зауваження народних депутатів.

(Закінчення на 2-й стор.)

Брати готові відкрити кредитну лінію

Президент України Леонід Кучма прийняв сьогодні членів керівництва відомої югославської фінансово-агропромислової групи «Брати Карич» на чолі з її президентом Боголюбом Каричем. Це одна з найстабільніших і найпотужніших фінансово-агропромислових груп в Югославії. В ході розмови обговорювались перспективи співробітництва України з цією фірмою. Група має досвід співробітництва і з Україною. Зокрема, в Дніпропетровській області вона будує об'єкти переробної промисловості, а також містечко для вчених. В Полтавській області діє спільне підприємство.

Боголюб Карич підкреслив, що фінансово-агропромислова група готова не тільки співробітничати з Україною в плані поставок продукції, а й відкрити кредитну лінію для переробної промисловості України на наступний рік на 50 мільйонів німецьких марок.

Ділова зустріч

Президент України Леонід Кучма прийняв групу німецьких економістів на чолі з президентом Інституту економічних досліджень Лутцем Гофманом і виконавчим директором центру економічних досліджень «Дойче Банку» Акселем Зіденбергом.

Оптимізм є. А конкретика?

У Пущі-Озерній під Києвом закінчився черговий раунд україно-російських переговорів з проблем поділу Чорноморського флоту. Хоча ніяких конкретних документів підписано не було, сторони висловили задоволення і оптимізм щодо загального ходу переговорного процесу. Коментар нашого кореспондента — у наступному номері газети.

Основа для відновлення поставок газу

14 грудня у Москві відбулися переговори урядових делегацій України і Туркменистану з питань поставок туркменського газу в Україну.

Як повідомив після повернення до Києва кореспондентові Укрінформу Прем'єр-міністр України Віталій Масол, який очолював делегацію нашої держави на переговорах, сторони домовились найближчими днями уточнити підписані раніше двосторонні документи з тим, щоб виробити надійний механізм розрахунків за туркменський газ, що споживається українськими підприємствами, та за продукцію українських виробників, що надходить до Туркменистану. Це стане основою для відновлення поставок туркменського газу в Україну.

Договір між Харківською та Московською областями

Кілька раундів переговорів про взаємовигідне двостороннє співробітництво між Харківською і Московською областями, здається, наповнюються, нарешті, конкретним економічним змістом. Відповідним протоколом, підписаним у Харкові головою Харківської облради Олександром Масельським та главою адміністрації столичної області Росії Анатолієм Тяжловим, передбачається створення ряду спільних підприємств, і перш за все у військово-промисловому комплексі. В майбутньому планується реалізація московських інвестиційних програм у харківському регіоні, налагодження контактів промисловців, сільських виробництв, а також співробітництва у галузі науки, торгівлі, культури.

В «Антарктики» — поповнення

В Іллічівському рибному порту урочисто зустріли новий рибоморозильний траулер «Капітан Соляник», що поповнив флот акціонерного підприємства «Антарктика». Подія — не рядова, оскільки донедавна рибалки перебували в жорсткій кризовій ситуації й були позбавлені можливостей оновлювати флот, а тепер ось, схоже, починають вибиратися зі скрути. Чорноморському суднобудівному заводові, що в Миколаєві, вони замовили одразу п'ять великих автономних траулерів, обладнаних найновішим устаткуванням, що дає змогу вести успішний рибний промисел в будь-яких місцях Світового океану. За «Капітаном Соляником» ось-ось має надійти до Іллічівська «Капітан Буга», а в наступному році — й решта суден.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин обговорила пропозиції до проекту порядку денного третьої сесії Верховної Ради України. Постатейно проаналізовано проект Закону України «Про свободу мирних зборів» (друге читання). Комісія заслухала звіт голови Комісії Володимира Буткевича про поїздку до Норвегії, де вивчався досвід цієї країни в організації міграційних служб та служб щодо біженців.

На засіданні Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією заслухано інформацію міністра внутрішніх справ України В.Радченка та голови Служби безпеки України В.Малікова про роботу підпорядкованих їм підрозділів по виконанню законів України «Про організаційно- правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про запобіжне затримання особи» та указу Президента України про невідкладні заходи боротьби з організованою злочинністю.

Комісія підтримала пропозиції керівництва МВС та СБУ щодо прискорення розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради пакету підготовлених законопроектів по боротьбі з корупцією, організованою злочинністю, посиленню кримінальної відповідальності за скоєння тяжких злочинів, активізації боротьби з наркобізнесом.

Комісія звернулась до Кабінету Міністрів щодо фінансування і матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів у поточному та 1995 роках.

У Комісії з питань оборони і державної безпеки побувала делегація експертів Ради Європи. Як відомо, Україна висловила побажання стати членом цієї міжнародної організації, тож експерти всебічно вивчають правову ситуацію в нашому суспільстві. Члени Комісії розповіли про правову базу та гарантії свободи особистості, зокрема у Збройних Силах, про діяльність прокуратури та судових органів, їх реформування з метою подальшої демократизації всієї правової системи. Експерти зауважили, що законодавча база країн—членів Ради Європи має сповна відповідати загальноприйнятим європейським нормам згідно з Декларацією прав людини, проголошеною ООН.

До Іркутська стане ближче

14 грудня урядова делегація України, очолювана віце-прем'єр-міністром Володимиром Плітіним, прибула до Іркутська. Члени її приступили до розв'язання складного кола питань щодо розширення взаємовигідного співробітництва України з одним з потужних сибірських регіонів — Іркутською областю.

Відбулася робоча зустріч Володимира Плітіна з главою адміністрації Іркутської області Юрієм Ножиковим. Члени української делегації вели переговори з відповідальними працівниками адміністрації області.

Передбачається, що українська делегація відвідає ряд ліспромгоспів та підпише відповідні угоди про економічне співробітництво з Іркутською областю на 1995 рік.

Парламентська хроніка

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ПІРАТІВ

Ранкове і денне засідання 15 грудня

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Потім було розглянуто питання про створення Тимчасової контрольної комісії Верховної Ради України для з'ясування обставин випуску та обігу державних товарних облігацій матеріальних ресурсів України відповідно до Указу Президента України № 141/94 від 7 квітня 1994 року. Проект із цього питання внесли депутатські групи «Реформи», «Державність», Фракція Руху, а також народні депутати України Олександр Карпов, Владислав Носов, Василь Дурдинець. Нагадаю, що свого часу минулий склад Верховної Ради наклав вето на указ тодішнього Президента України Л. Кравчука щодо державних товарних облігацій матеріальних ресурсів України. Однак згодом, у так би мовити, «міжпарламентський» період, 7 квітня, коли минулий склад Верховної Ради вже не міг розглянути указ, а нинішній ще не міг цього зробити, указ було видано. Доповідач Ігор Квятковський, голова підкомісії Комісії з питань фінансів і банківської діяльності, наголосив у своєму виступі, що введення цих облігацій має суто спекулятивний характер, і необхідно з'ясувати всі причини та обставини випуску й обігу цих цінних паперів.

Депутати ухвалили відповідну постанову щодо створення Тимчасової контрольної комісії. До її складу увійшли представники усіх фракцій парламенту, головою призначено народного депутата України І. Квятковського. Уряд, Національний банк, Міністерство фінансів, Службу безпеки, Український кредитний фонд, який, до речі, за словами І. Квятковського, не має відповідних валютних ліцензій, постановою Верховної Ради зобов'язано у 5-денний термін надати Тимчасовій комісії необхідні матеріали.

Далі депутати почали розгляд проекту Положення про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення та її склад. З представленого на розгляд парламенту документа виступив Сергій Аксененко, голова підкомісії Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації. Він, зокрема, зазначив, що положенням визначено статус Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, наведено перелік її основних функцій, передбачено обов'язки та права, а також визначено питання організації її діяльності та взаємодії з відповідними органами державної виконавчої влади.

Під час відповідей на запитання депутатів і в ході обговорення положення стало очевидним, що воно містить ряд суперечностей із чинним законодавством, однак у цілому є справді регламентуючим документом, достатнім для того, щоб припинити піратські використання ефірного часу і каналів. В обговоренні, зокрема, взяли участь депутати Костянтин Ляшенко від групи «Єдність», Георгій Філіпчук від фракції Руху, Віктор Мусіяка від групи «Реформи». Вони зазначили, що Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення повинна спрямовувати свої зусилля на розвиток саме державних каналів і створити всі умови для того, щоб залучити кошти на його розвиток, ішлося і про те, що слід захищати ефірний простір не тільки всередині України, а й за її межами, якщо цей простір використовують з антиукраїнською метою, з метою підриву моральних устоїв.

На ранковому засіданні було ухвалено Тимчасове положення. На денному — депутати продовжили розгляд цього питання.

Затверджено склад Національної ради з питань телебачення і радіомовлення.

Депутати розглянули проект закону України про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення і Кримінального кодексу України у другому читанні. Цей законопроект представив депутатам Олег Гнатківський, член Комісії з питань законодавства і правопорядку. На завершення денного засідання розглянуто питання про адміністративно-територіальний устрій. Пропозицію утворити ще один район у Рівненській області відхилено. Останні двадцять хвилин депутати присвятили розгляду питань, що проходять під назвою «Різне».

Світлана ПИСАРЕНКО.

ВІД ЕМІСІЇ НЕ ЗАРІКАЙСЯ...

Ранкове та денне засідання 14 грудня

Чергове засідання Верховної Ради України, в основному, оберталося навколо двох проблем — де віднайти неінфляційні джерела фінансування соціальних програм та підтримки паливно-енергетичного комплексу країни, і, з огляду на очевидну їх відсутність, хто ж все-таки візьме на себе відповідальність за чергове увімкнення «машинки».

Інформації двох віце-прем'єрів — Віктора Пинзеника і Анатолія Дюби про виконання постанови Верховної Ради щодо підвищення купівельної спроможності населення (у зв'язку з лібералізацією ціноутворення), а також про стан у паливно-енергетичному комплексі, викликали у депутатів сумнів у ефективності контролю цих питань з боку виконавчих структур. Утім, як справедливо зауважив на закид Віктор Пинзеник, він не може відповідати за поросли мохом борги і прорахунки уряду. Водночас перший віце-прем'єр запевнив у твердості позиції уряду — проводити соціальні програми у межах реальних бюджетних надходжень.

Інформація Анатолія Дюби не додала оптимізму щодо наступної зимівлі як промисловцям, так і пересічним громадянам.Забезпечення енергоресурсами залишає бажати кращого. Через внутрішню та зовнішню заборгованість за поставки енергоресурсів, інфляційний зашморг на тлі й так незадовільного фінансування комплексу (і в першу чергу — видобувних галузей), склалася критична ситуація. Наслідки вже більш ніж відчутні — зупиняються підприємства, різко зменшено енергопостачання населених пунктів.

Одним із чинників, що спричинили кризовий стан у комплексі, за словами Анатолія Дюби, стала хибна тарифно-цінова політика. Скажімо,на видобутий в Україні газ ціна становить лише 13 відсотків від світового рівня.

В той самий час Україна фактично інвестує закордонне виробництво, купуючи вугілля, газ і нафту за валюту. Не вдасться виправити ситуації найближчим часом — вітчизняна видобувна промисловість згасатиме й не зможе забезпечити всі потреби в енергоносіях. Нині уряд здійснює заходи для відновлення міжурядової угоди про постачання вугілля на 1995 рік з Туркменистаном. Ще 4 млн тонн вугілля надійдуть взимку з Польщі, Росії, Казахстану.

Проте затягувати паски все ж таки доведеться: вже сьогодні введено граничні рівні споживання електроенергії підприємствами, найбільш енергоємні виробництва доведеться зупинити.

Паливно-енергетичному комплексу не вижити без надання додаткових кредитів та розширення обсягів бюджетних дотацій — цю думку висловлювали й народні депутати, і доповідач. Сам лише Вуглепром сьогодні потребує щонайменше 9,3 трильйона карбованців кредиту. А відтак Анатолій Дюба підтвердив, що немає іншого засобу покращити справи, окрім нової емісії.

Інформацію віце-прем'єра взяли до відома, вирішивши повернутися до її аналізу за підсумками грудня. Як повідомив Анатолій Дюба, незабаром на розгляд ВР буде внесено проект Національної енергетичної програми.

Того ж дня на сесійному засіданні депутати ухвалили Закон про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону «Про нотаріат», обрали п'ятьох членів Кваліфікаційної комісії суддів, а також прийняли в першому читанні Закон «Про оподаткування прибутку підприємств».

Ганна РОМАНЦОВА.

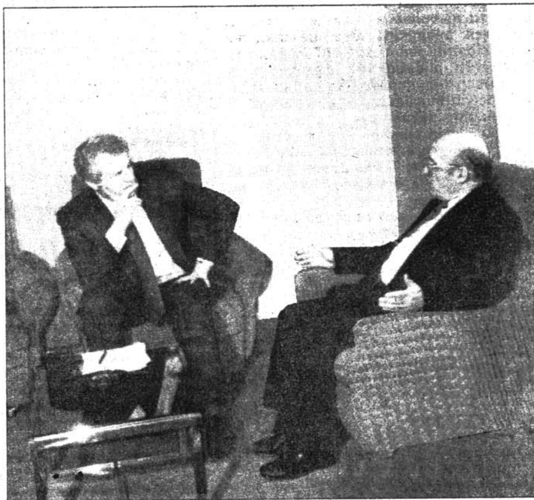

НАСТУПНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕНА

Четверта пленарна сесія Генеральної Асамблеї ПАЧЕС завершила роботу процедурою переобрання керівництва. Згідно з регламентом голова ПАЧЕС обирається на 6 місяців. Тому-то Олександр Мороз передав повноваження на наступний період Голові Національних Зборів Албанії П'етеру Арбнорі, який одноголосно був затверджений на цей поважний пост загальними зборами Генасамблеї.

На заключній прес-конференції цього міжнародного форуму Олександр Мороз відзначив, що в роботі ПАЧЕС буде досягнуто наступності, яка базуватиметься на широкому перспективному плані. Йшла мова й про співробітництво з ЧЕС. Для того, щоб рекомендації ПАЧЕС втілились у реальні справи, буде засновано Чорноморський банк економічного співробітництва із статутним фондом 1 мільярд доларів. Через нього планується фінансувати природоохоронні та інші проекти ПАЧЕС.

Наступну пленарну сесію заплановано провести у Москві.

На фото: Голова Верховної Ради України Олександр Мороз і Голова Національних Зборів Албанії, голова ПАЧЕС П'етер Арбнорі. У залі засідань ПАЧЕС.

Фото Володимира БОДЕНЧУКА.

Життя Рад

Чи виграла б Рада, якби жінці влада

У Компаніївці порушили традицію. Впродовж десятиліть районом керували чоловіки, а на недавніх виборах степовики віддали перевагу жінці. Щоправда, Любов Безсонова у керівництві далеко не новачок. Закінчивши медучилище, деякий час працювала медсестрою, помічником санітарного лікаря. Та вже у вісімдесятих роках — директором об'єднання громадського харчування, заступником голови колгоспу, а потім і головою колективно-пайового сільськогосподарського підприємства у рідній Першотравенці.

За сім років головування односельці належно оцінили її організаторські здібності і ділові якості. Вміла вона знайти підхід до людських сердець. Переконати, мобілізувати на добрі справи, коли треба, той спитати з усією принциповістю. Може, саме тому й почало підніматися, спинатися на ноги колись відстале господарство, заможнише стали жити його трудівники. Тож коли почалася передвиборна кампанія, колектив одностайно висунув її кандидатуру на посаду голови районної Ради. Звісно, якби не добра слава про її головування, що давно вже ходила селами, навряд чи вдалося б виграти у двох конкурентів, що донедавна керували районом. Одначе, як кажуть, людям видніше — керівництво довірили їй. І не тому, що обіцяла «золоті гори» і райське життя.

— У своїй програмі я чесно сказала виборцям, що багато обіцяти не буду, — ділилася враженнями після виборів Любов Іванівна. — Бо треба спершу навести порядок у вкрай розваленому господарстві нашого району і вивести його з кризи. Для цього потрібно відновити керованість районними службами, налагодити їх взаємодію, посилити роль і відповідальність виконавчих структур.

Правду кажучи, «спадщина» їй дісталася невтішна. Більшість підприємств простоювала, а люди перебували у вимушених відпустках. Зрозуміло, й районний бюджет був порожній, соціальна сфера «на ладан дихала». Бо звідкіля ж візьмуться гроші, коли їх ніхто не заробляє, податків місцевій владі не платить. Дійшло до того, що навіть райцентрівська середня школа, в якій зіпсувалася опалювальна система, змушена була проводити уроки в різних підприємствах та організаціях, де опалювалися приміщення. Бо не було за що відремонтувати.

Своє завдання як керівника району Любов Іванівна бачить у тому, щоб скоординувати зусилля місцевих Рад, спрямовувати їх на розв'язання проблем району. Насамперед в економіці, забезпеченні повної зайнятості працюючих. А потім і у сфері соціальній, яка чи не найбільш занедбана. Тут і школи, й дитячі садки, й турбота про пенсіонерів, інвалідів, людей малозабезпечених.

Минуло кілька місяців, як Безсонова очолила район, а позитивні зрушення вже помітні. Там — до котельні підвели газ, в іншому місці відремонтували школу, фельдшерсько-акушерський пункт. Бо не сидить голова на місці, їздить, добивається. Не дає спокою обласному керівництву, та й своїм підлеглим також. Деякі голови сільських Рад, за її словами, попиростали до кабінетів, послабили зв'язки з трудовими колективами та їхніми керівниками. А від них вирішальною мірою залежить рівень культурно-освітнього, медичного, торговельного обслуговування громадян.

Взагалі помічено, що в тих селах, де голова сільської Ради — жінка, справи ідуть на лад. Бо як керівник вона набагато відповідальніша за чоловіка, як людина — чутливіша й уважніша. Може, це материнські якості, а можливо, й природний досвід. Адже в Україні впродовж століть склалася ситуація, коли жінка ставала фактично главою сім'ї. Чоловіки йшли на Січ, боронили вітчизну від загарбників або подавалися на заробітки, а на жіночі плечі лягали турботи про дітей, немічних батьків, про господарство і той клаптик землі, який треба було зорати, засіяти, обробити. Тут вам і економіка, й соціальна сфера.

А чи багато жінок на Кіровоградщині під час недавніх виборів прийшли в Радах до влади. Як свідчить статистика, головами й членами виконкомів, депутатами різних рівнів з майже 3800 обраних і призначених стала 1941 жінка. Ніби й немало, вважайте — кожна третя. Але це — статистика, бо насправді жінок до влади прийшло небагато. Серед голів районних Рад усього одна Безсонова. А до виборів було чотири, та ще й представник Президента у Вільшанському районі (тепер вона стала народним депутатом України). Серед шістдесяти депутатів обласної Ради жінок аж... дві — голова колгоспу і завідувачка філії банку. Трохи більше, але не густо їх в сільських Радах. Якщо в Петрівському районі — 5, у Голованівському — 4, то в Олександрівському всього одна.

— Шкода, що так мало жінок у Радах, особливо у керівництві, — сказав заступник голови Кіровоградської обласної Ради Валерій Кальченко. — Якби їх було більше, то справа б від цього тільки виграла. Бо жінки, на відміну від деяких чоловіків, уважніші, принциповіші і дисципліновані. Вони все бачать, до всього доходять, усім піклуються і не терплять у роботі формалізму.

Правду каже Валерій Михайлович. Можна було б навести багато прикладів, коли з приходом до керівництва Радою жінок, там одразу справи пішли на краще. Кілька місяців тому Омельницьку сільраду Онуфріївського району очолила Лідія Базилевська. Багатьом не сподобалися її перші кроки, бо насамперед вона взялася за земельну реформу. А там порушень, що й не злічити. Коли переміряли виділені Радою земельні наділи, виявили майже в кожному від 2 до 5 гектарів необлікованої землі. В приміщенні місцевої десятирічки завалилася стеля, і діти вже третій рік навчаються в колгоспній конторі. Тепер до старої школи вже дотягли газ, споруджується нове двоповерхове приміщення.

У Голованівському районі Молдовською сільською Радою нині керує Таміла Мороз. Велика трудівниця, працювала завфермою. Кілька скликань обиралася головою Ради. Тепер люди довірили їй знову. І незважаючи на теперішню скруту, спільно з правлінням місцевого господарства вона взялася за спорудження дільничної лікарні.

У селі Капітанці цього ж району голова сільради Марія Жовноватюк (теж, до речі, прийшла із ферми, де працювала дояркою, потім — завідувачкою) знайшла підтримку в правлінні місцевого колгоспу, і спільним зусиллям цього року спорудили та ввели в дію нову школу.

Приклади можна наводити й далі, та справа не в них. Вони лише підтверджують сказане вище: при владі жінки — і є якісь зміни на краще.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Факт і коментар

Химерні події довкола «будинку з химерами»

Сесійне засідання добігало кінця, коли на трибуну вийшов член депутатської групи «Реформи», голова підкомісії з питань цінних паперів Ігор Квятковський і пред'явив депутатам ксерокопію державної товарної облігації матеріальних ресурсів України вартістю в 25 мільйонів доларів США, зазначивши при цьому, що цінні папери України вилучені лондонською поліцією (пізніше з'ясувалося, що їх вилучено у Швейцарії) під час арешту двох іноземців.

— Ми тут обговорюємо бюджет держави, — зазначив він, — думаємо, де взяти гроші, щоб покрити його дефіцит, а кошти, виручені від продажу облігацій, перераховані до швейцарського банку. Більше того, може так статися, що завтра, коли розпочнеться масова приватизація, виявиться: приватизувати вже нічого, оскільки все майно віддане під заставу. Бо за міжнародними стандартами для забезпечення ліквідності та гарантій застава під такі облігації має бути не менше двох з половиною раз їх номінальної вартості, тобто в нашому випадку активи держави, спрямовані під заставу державних товарних облігацій, мають становити не менш ніж 25 мільярдів доларів.

Тому Ігор Квятковський запропонував (пропозицію підтримали депутатські групи «Реформи», «Центр», «Державність», фракція Руху та народні депутати О.Карпов і В.Носов) негайно створити тимчасову контрольну комісію Верховної Ради України, яка має з'ясувати обставини випуску та обігу державних товарних облігацій матеріальних ресурсів та дати відповідь на питання, скільки, кому і на яких умовах їх продано, куди пішли виручені кошти, у чому полягають державні гарантії тощо. Бо, як заявив Ігор Квятковський, з того, що ці питання він неодноразово ставив на засіданні Комісії Верховної Ради з питань банків і банківської діяльності, проте так і не отримав відповіді, можна зробити висновок, що товарні облігації розпродано без відома законодавців та громадян України. А вони у цей час сушать голови над тим, чому зупинена приватизація і зростає список підприємств, які їй не підлягають. Така нерадісна перспектива вимальовувалась після цього виступу.

Дещо прояснила ситуацію прес-конференція, в якій, крім Ігоря Квятковського, взяв участь віце-президент Українського кредитного фонду Сергій Буряк. Ігор Квятковський насамперед зазначив, що у нього немає жодних претензій до фонду, а його виступ був спричинений насамперед тим, що виникло безліч запитань, на які ніхто не збирався давати відповідь. Не ставлячи під сумнів потребу в таких цінних паперах, він насамперед виступає за те, щоб процеси були прозорими, щоб було чітко видно, яке майно заставляється, куди спрямовуються кошти, як будемо розплачуватися тощо. Та, на жаль, президентський указ на це відповіді не дає, туманність його положень може привабити лише шахраїв. І це особливо небезпечно, якщо врахувати, що у всьому світі найбільші махінації відбувалися на фондовому ринку у період його становлення.

На це Сергій Буряк зазначив, що перш ніж виступати з парламентської трибуни, Ігор Квятковський мав би звернутися до Українського кредитного фонду і таким чином отримати відповідь на запитання. Після чого пояснив, що прокурором міста Лозанни (Швейцарія) справді було заарештовано товарні облігації України, оскільки у нього виникла підозра, що вони недійсні. Всього вилучено вісім таких облігацій. І хоч бланки, печатки та підписи справжні, вартість цих облігацій не більша, ніж вартість паперу, на якому вони надруковані. А для того, щоб ці облігації були дійсними, вони мають бути підписані президентом УКФ у присутності нотаріуса, на них має стояти печатка і проставлена від руки дата випуску та дата погашення облігації. У даному разі тодішнім президентом фонду В.Шмельовим не було поставлено дати випуску й дати погашення цих облігацій і не був присутній нотаріус. До того ж, на облігації зазначено, що її випущено 27 серпня 1994 року, а В.Шмельова, чий підпис там стоїть, увільнено з цієї посади 8 липня. А що товарні облігації потрапили до третіх рук, то, за словами С.Буряка, це, очевидно, сталося з вини юриста, і в цьому має розібратися суд. З усього виходить, що на сьогодні не продано жодної облігації (С.Буряк висловив сумнів, що Україні взагалі вдасться продати хоча б одну) та що нині вони проходять спеціальну реєстрацію як цінні папери Української держави, з тим щоб інформацію про них можна було отримати через комп'ютерну систему в будь-якій країні світу.

Стосовно тверджень, що заставленим може виявитися чи не все майно України, то С.Буряк заявив, що кредити за рахунок продажу товарних облігацій можуть отримати з власної волі лише приватні підприємства, та й то після того, як пройдуть відповідну експертизу і переможуть у конкурсі проектів. Все це дало йому підстави для припущення, що депутатам свідомо підсунуто своєрідну «мульку», аби дискредитувати українські товарні облігації, оскільки сьогодні в цій сфері дуже велика конкуренція не лише в СНД, а й загалом у світі.

То що, можна вважати, що отримано відповідь на всі запитання? Та ні, виникає, на жаль, дуже багато нюансів, які потребують роз'яснення. Зокрема, не дуже зрозуміло, чому тодішній президент УКФ поставив свій підпис на облігації без нотаріуса (я відкидаю ту думку, що він не знав загальних правил), а про це не знали навіть віце-президенти, тоді як, за словами С.Буряка, такі рішення мають ухвалюватися правлінням фонду. Незрозуміло також, чому ці облігації державні, коли кошти, виручені від їх продажу, акумулюватимуться на рахунках «Промінвестбанку» і спрямовуватимуться приватним підприємствам. Бо, як зазначив І.Квятковський, з одного боку — держава гарантує, а з другого — кошти фонду не включаються до держбюджету і вилученню не підлягають, що дає змогу провернути будь-яку фінансову операцію. Незрозуміло, чому так і не було створено, як це передбачав указ Президента, ради Українського кредитного фонду, до якої мали ввійти представники Національного банку, Міністерства фінансів та інших державних органів. Врешті, важко збагнути, чому дуже багато чого не можуть зрозуміти навіть ті, хто має це розуміти зі службового обов'язку, хоч подібні справи мають бути доступними і неспеціалістові.

Такі ось химерні події відбувалися на минулому тижні довкола відомого «будинку з химерами», в якому розміщується Український кредитний фонд.

PS. Вчора Верховна Рада України затвердила постанову про створення тимчасової контрольної комісії, яка має з'ясувати обставини випуску та обігу державних товарних облігацій.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік»

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 20, ст.120) такі зміни і доповнення:

1. Статті 1, 2, 3 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Затвердити Державний бюджет України на 1994 рік, з урахуванням підсумків його виконання за 10 місяців 1994 року та зміни показників Плану економічного і соціального розвитку України на 1994 рік, по доходах у сумі 350.844.534,4 млн. крб., по видатках — 468.103.556,3 млн. крб. і граничний розмір дефіциту бюджету — 117.259.021,9 млн. карбованців. Національного банку України видати кредит на покриття дефіциту бюджету в сумі 117.259.021,9 млн. карбованців.

Стаття 2. Установити доходи Державного бюджету України на 1994 рік по основних видах надходжень у таких сумах:

	(млн.крб.)
Податок на добавлену вартість	90.917.424
Податок на доходи підприємств і організацій	48.000.000
Акцизний збір	11.292.507
30 відсотків надходжень коштів плати за землю	546.729
Прибутковий податок з громадян	14.157.198
Державне мито	823.207
Надходження від зовнішньоекономічної діяльності — разом	9.190.238
у тому числі:	
доходи від реалізації валютних коштів по експортних операціях, що здійснюються за державним контрактом	5.800.834
імпортне мито на товари, що ввозяться суб'єктами підприємницької діяльності, та інші доходи	3.389.404
Відрахування на геологорозвідувальні роботи	3.600.000
Плата за спеціальне використання прісних водних ресурсів	98.123
80 відсотків надходжень коштів від приватизації майна державних підприємств	1.600.142
Мобілізація коштів для фінансування структурної перебудови економіки (25 відсотків амортизаційних відрахувань)	1.117.551
Надходження коштів від продажу військового майна	23.510
Внески підприємств та господарських організацій до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення	23.905.796
Надходження відрахувань від перевищення поточних доходів над видатками Національного банку	3.200.000
Внески до бюджету сум перевищення фактичного фонду споживання над розрахунковим	428.358
Надходження коштів від державного комітету по матеріальних резервах	15.000.000
Плата за спеціальне використання надр при видобуванні корисних копалин	169.972
Надходження коштів від здійснення додаткових заходів по мобілізації доходів бюджету 3.759.300	
Надходження дивідендів (частини прибутку) від суб'єктів підприємницької діяльності, що створені за участю державних підприємств і організацій	357.858
Збори та інші неподаткові доходи	13.320.000
Надходження до Пенсійного фонду	100.000.000

Стаття 3. Установити в Державному бюджеті України на 1994 рік уточнені асигнування на здійснення таких заходів:

	(млн.крб.)
Соціальний захист населення — разом	23.360.370
з них:	
пільгові кредити індивідуальним сільським забудовникам	95.000
компенсація додаткових затрат, пов'язаних з лібералізацією цін по будівництву житла, здійснюваного підрядними організаціями для житлово-будівельних кооперативів та індивідуальних забудовників, а також вартості будматеріалів для сільських забудовників	366.840
соціальне забезпечення	15.479.120
у тому числі:	
— пенсії військовослужбовцям та особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ	7.800.000
— перерахування до Пенсійного фонду на виплати пенсій військовослужбовцям рядового, сержантського і старшинського складу строкової служби та їх сім'ям	2.417.000
— перерахування до Фонду соціального захисту інвалідів	3.400.000
— утримання будинків-інтернатів та інших установ соціального забезпечення	1.862.120
фінансування заходів, пов'язаних із здійсненням державного регулювання цін	7.419.410
у тому числі на:	
газ	7.000.000
тверде паливо	7.600
здешевлення вартості будівництва житла молодіжними житловими комплексами	280.000
житлово-комунальне господарство (централізовані видатки, республіканське господарство)	11.310
послуги міського автомобільного транспорту	120.500
Фінансування соціально-культурних закладів і установ — разом	33.909.713,8
у тому числі:	
освіти	17.482.000
культури	8.382.676
охорони здоров'я	6.600.000
фізичної культури та молодіжних заходів	945.037,8
з них:	
створення матеріально-технічної бази для підготовки спортсменів до XVII зимових (1994 р.) та XXVI літніх (1996 р.) Олімпійських ігор	72.786
відомчих закладів соціально-культурної сфери	500.000
Фінансування науки	7.016.632
Державні капітальні вкладення у розвиток галузей і структурну перебудову економіки	17.176.000
з них на розвиток агропромислового комплексу	7.500.000
Народне господарство — разом	155.130.171,6
з них:	
— бюджетні позички	9.000.000
з них на капітальні вкладення	6.384.400
— фінансування геологорозвідувальних робіт	3.600.000
— фінансування геологорозвідувальних робіт на пошук золота	1.000.000
— фінансування заходів по конверсії підприємств оборонного комплексу і створення нових видів цивільної продукції	5.000.000
— фінансування Національної космічної програми	1.100.000
— фінансування Національної програми досліджень і використання ресурсів Азово-Чорноморського басейну, інших районів Світового океану	800.000
— створення потужностей по переробці брухту і відходів дорогоцінних металів	613.805
— землевпорядкування, протиепізоотичні заходи, експлуатація та утримання зрошувальних систем, ветеринарної мережі та інші витрати системи агропромислового комплексу	1.923.536
— проведення земельної реформи	25.250
— часткове відшкодування вартості племінної худоби	900.000
— відшкодування витрат по оплаті сортових надбавок на елітне насіння	1.000.000
— рекультивація та докорінне поліпшення земель	116.845
— ведення лісового господарства, охорона і захист лісів	1.250.000
— фінансова допомога і часткова сплата відсотків з виданих кредитів:	
підприємцям	120.000
селянським (фермерським) господарствам	300.000
колективним сільськогосподарським підприємствам	24.400
— надання позички заготівельним і переробним підприємствам та організаціям для заготівлі сільгосппродукції по державному контракту	79.000.000
з указаної суми підлягає поверненню в 1994 році до Державного бюджету України	17.000.000
— забезпечення державних резервів	15.000.000
— компенсація різниці в цінах по вугіллю	29.000.000
— фінансування участі Держкомнафтогазу в розвитку Західно-Сибірського нафтогазового комплексу	1.500.000
— фінансування згідно з Указом Президента України «Про невідкладні заходи щодо фінансово-кредитного забезпечення державних продовольчих ресурсів 1994—1995 рр.» і Постановою Верховної Ради України «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі»	4.000.000
— фінансування будів-	

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про реалізацію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік»

Розглянувши поданий Президентом України проект Закону України про внесення змін, доповнень і уточнень до Державного бюджету на 1994 рік, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про Державний бюджет на 1994 рік» ввести в дію з 1 грудня 1994 року.

2. З урахуванням виконання Державного бюджету за десять місяців 1994 року та його прогнозу до кінця поточного року установити граничний розмір дефіциту Державного бюджету України на 1994 рік у сумі 117.259.021,9 млн. карбованців.

3. Кабінету Міністрів України:

а) вжити негайних заходів щодо відшкодування збитків областям, які зазнали стихійного лиха в 1994 році;

б) у зв'язку з недостатністю державних коштів провадити фінансування в першу чергу таких видатків державного бюджету:

заробітна плата (грошове забезпечення) з урахуванням внесків на соціальне страхування;
пенсії, державна допомога, інші спеціальні і компенсаційні виплати населення;
стипендії;
виплати на харчування (продовольче забезпечення);
придбання медикаментів та перев'язочних засобів;
заходи, пов'язані з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи та соціальним захистом населення.

Фінансування усіх інших видатків здійснювати в межах одержаних доходів бюджету з урахуванням зауважень та пропозицій, внесених народними депутатами під час розгляду проекту зазначеного Закону;

в) здійснити дотування Української газової корпорації для покриття витрат, пов'язаних із забезпеченням населення природним газом;

г) вишукати в поточному році та 1 кварталі 1995 року кошти на компенсацію сільськогосподарським та переробним підприємствам витрат, затрачених ними на будівництво об'єктів соціально-культурного призначення на селі в 1993–1994 роках. Розглянути питання індексації коштів за продукцію, реалізовану сільськогосподарськими товаровиробниками за держконтрактом в 1994 році та внести відповідні пропозиції;

д) за погодженням з Комісією Верховної Ради України з питань бюджету провести в 1994 році взаємні розрахунки між Державним бюджетом України та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя відповідно до змін, що випливають з цього Закону;

е) в місячний термін після прийняття пакета законів щодо оподаткування підготувати проект Державного бюджету України на 1995 рік та внести його на розгляд Верховної Ради України.

4. Кабінету Міністрів України за погодженням із Комісією Верховної Ради України з питань бюджету до затвердження Державного бюджету України на 1995 рік провадити фінансування бюджетних витрат в межах видатків попереднього місяця із врахуванням індексу зростання цін на споживчі товари та послуги.

5. Звернути увагу обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів на неприпустимість порушення Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік» в частині зміни нормативів відрахувань від загальнодержавних податків.

6. До прийняття Закону України про Державний бюджет України на 1995 рік вважати діючими положення постанови Верховної Ради України «Про реалізацію Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік» від 1 лютого 1994 року в частині, яка не суперечить чинному законодавству.

Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Комісію Верховної Ради України з питань бюджету.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ,
6 грудня 1994 року.

ництва нафтоперевалочного комплексу в м.Одесі	718.200
— експлуатаційні витрати по утриманню Чорнобильської АЕС	280.362
— інші	5.050.073,6
Фінансування житлово-комунального та шляхового господарства — разом	1.331.620
у тому числі:	
— капітальний ремонт житлового фонду	76.420
— благоустрій міст і селищ міського типу	2.200
— ремонт та утримання шляхів	1.253.000
Реставрація пам'яток архітектури	120.000
Охорона навколишнього природного середовища	1.688.000
Заходи, пов'язані з поверненням кримсько-татарського, німецького та інших депортованих народів	1.356.699
з них капітальні вкладення	1.016.699
Фінансування оборони — разом	21.976.000
у тому числі:	
Міністерство оборони	19.000.000
з них на будівництво житла	1.000.000
Національна гвардія	700.000
Прикордонні війська	2.100.000
Штаби і війська цивільної оборони	176.000
Фінансування будівництва житла для військовослужбовців за рахунок коштів від продажу військового майна	833.112
Фінансування заходів по ліквідації стратегічних озброєнь	1.000.000
Правоохоронні, митні органи, податкова служба — разом	17.151.500
у тому числі:	
Служба безпеки	1.912.300
органи Міністерства внутрішніх справ	8.836.000
установи і підприємства Міністерства внутрішніх справ по виконанню покарань	1.958.000
Головне управління урядового зв'язку	501.000
додаткові витрати, пов'язані з реалізацією Державної програми боротьби із злочинністю	1.500.000
Управління державної охорони	85.000
митні органи	659.200
місцеві державні податкові інспекції	1.700.000
Утримання органів законодавчої, виконавчої та судової влади — разом	4.236.827
у тому числі:	
законодавчої влади	720.260,6
виконавчої влади	2.923.410,6
судової влади	593.155,8
Прокуратура	482.500
Фінансування заходів, визначених Національною програмою поліпшення безпеки гігієни праці та виробничого середовища	42.212
Придбання обладнання для виробництва цінних паперів та документів суворого обліку	83.500
Відшкодування коштів по завершенню будівництва об'єктів соціально-культурного призначення на селі	1.500.000
Фінансування будівництва пускових енергетичних об'єктів атомних електростанцій	1.920.000
Будівництво потужностей по виготовленню власної валюти	319.002
Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична діяльність — разом	14.000.000
у тому числі:	
витрати, пов'язані з утриманням установ за кордоном, та сплата внесків до міжнародних організацій	14.000.000
Фінансування робіт по спорудженню будинків для посольств і представництв	930.787
Інші видатки	4.300.000
з них:	
проведення виборів	3.020.000
Резервний фонд Кабінету Міністрів України	3.500.000
Заходи, пов'язані з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи та соціальним захистом населення	23.905.796
Видатки по обслуговуванню зовнішнього боргу	8.500.000
Видатки Пенсійного фонду	100.000.000
Погашення заборгованості Національному банку	5.000.000
Фінансування заходів, передбачених Державною програмою протидії зловживанню наркотичними засобами та їх незаконному обігу	150.043
Витрати на викуп Державної цільової безпроцентної позики 1990р., державної внутрішньої виграшної позики 1982 р., державних казначейських зобов'язань колишнього СРСР і сертифікатів Ощадного банку СРСР	2.000.000»

2. У статті 4: слова «бюджету Республіки Крим» виключити; доповнити статтю частиною другою такого змісту: «Установити, що в 1994 році в бюджет Автономної Республіки Крим зараховуються в повному обсязі всі податки, збори і обов'язкові платежі, що надходять на території Автономної Республіки Крим. На фінансування загальнодержавних видатків до Державного бюджету України з бюджету Автономної Республіки Крим передаються кошти у сумі 5.481.855,3 млн. карбованців».

3. Статті 5 і 6 виключити.

4. Статтю 14 викласти в такій редакції: «Призупинити на 1994 рік дію законодавчих актів України та нормативних актів Президента України та Кабінету Міністрів України в частині надання за рахунок бюджету кредитів та пільг по банківських кредитах, за винятком обслуговування кредитів, наданих до 1 березня 1994 року, а також надання пільгових довгострокових державних кредитів індивідуальним забудовникам і членам житлово-будівельних (житлових) кооперативів, які потребують відповідно до чинного законодавства поліпшення житлових умов».

5. Статтю 16 викласти в такій редакції: «Установити, що установи банків виконують доручення підприємств, установ і організацій у такій черговості:

а) платежі на невідкладні потреби, які включають заробітну плату, допомогу по тимчасовій непрацездатності, по вагітності і родах, з нагоди народження дитини, на поховання;

б) платіжні доручення на внески до бюджету сум податків, зборів, інших обов'язкових платежів та внесків до державних цільових фондів, а також розпорядження державних податкових інспекцій про безспірне стягнення не внесених у строк платежів та сум фінансових санкцій по них;

в) інші платежі, в тому числі за безспірним стягненням та безакцептним списанням коштів, мають здійснюватись в порядку календарної черговості».

6. Статтю 22 виключити.

II. Доручити Кабінету Міністрів України провести в 1994 році взаємні розрахунки між Державним бюджетом України та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя відповідно до змін, що випливають з цього Закону.

Президент України
Л.КУЧМА.

м. Київ,
2 грудня 1994 року.

Може, я й не взявся б за перо, якби не № «Голосу України» за 30 листопада 1994 року, де поряд з текстом Указу Президента України «Про компенсацію громадянам України втрат від знецінення грошових заощаджень в установах Ощадного банку України та Укрдержстраху» опубліковано листи громадян. Вони ще не читали указу, але вже оголосили йому вирок — чергова відписка. Важко не погодитися з ними.

КОМПЕНСУВАТИ ЧИ ПУСКАТИ МИЛЬНІ БУЛЬБАШКИ?

У ПСИХОЛОГІЧНОМУ плані головна проблема компенсації полягає в тому, що рішення, пропоноване державою, має бути узгоджене зі сподіваннями громадян. Вони кредитували державу довгі роки і мають право вимагати повернення боргу реальними цінностями (не обов'язково готівкою). Адже вже були «компенсації» 1992 року. Народ не те щоб не згодився з ними, він їх просто не помітив. Чи не чекає й на цей указ доля мильної бульбашки? Мало віриться, що він обгрунтований тверезим розрахунком.

Найголовніший недолік указу — кредиторам не залишають права вибору: всіх в обов'язковому порядку примусять взяти в рахунок повернення боргу приватизаційні сертифікати. Сумнівно і те, що вкладники Ощадбанку та Укрдержстраху згодяться із запропонованим в указі коефіцієнтом індексації — 2200. Навіть без Мінстату життя підказує народові, що його гроші знецінилися у 10 тисяч разів, а то й більше. Найприбутковіші, високоліквідні частини державної власності (об'єкти малої приватизації) вилучені з переліку підприємств, акції яких зможуть купити вкладники. Залишаються часто збиткові, а то й просто «лежачі» підприємства. Чекати дивідендів від таких підприємств, слушно пишуть наші виборці, — доведеться довго. А ціна їхніх акцій на фондовому ринку ой як не скоро зрівняється з реальною ціною втрачених грошей.

Переконаний, що у цієї складної проблеми немає простого розв'язання. Необхідно використати всі доступні способи і всі ресурси держави. Я спробую обгрунтувати кілька можливих підходів. Знаю, що у моїх колег є й інші пропозиції.

ПОЗА всяким сумнівом, реальною цінністю є земля. Без вивчення громадської думки важко сказати, за якого еквіваленту згодяться кредитори отримати борг у вигляді земельної ділянки. Швидше за все коефіцієнт переведення карбованців у сотки залежатиме і від регіону України, і від якості землі, й від розташування ділянки. Я не вперше виходжу з цією пропозицією. Чого мені лишень не говорили опоненти: немає вільних земель, неможливо вирахувати коефіцієнт, який би всіх задовольнив, земля у нас і так роздається всім безкоштовно тощо. Але я знаю одне: багато хто залюбки згодився б на таку компенсацію. Адже, незважаючи на трирічну «земельну реформу» і декларування права на земельну ділянку, мільйони сімей в Україні так і не отримали землі.

За моїми підрахунками, в Донецькій області близько 500 тисяч родин не мають земельних ділянок. А багато отримали лише по 5—6 соток. По 10 соток на 500 тисяч родин — це 50 тисяч гектарів, чи всього 4 відсотки сільгоспугідь Донецької області. У той же час стаття 5 Земельного кодексу України передбачає створення резервного фонду земель у розмірі до 15 відсотків усіх сільгоспугідь. У доповіді Президента України про основні засади економічної та соціальної політики заявлено про наміри виконавчої влади забезпечити формування такого фонду земель. То є земля чи немає? Я навів цифри по Донецькій області — найгустонаселенішій, найурбанізованішій (90 відсотків населення — городяни), далеко не найбагатшій на землі у розрахунку на душу населення. Не стверджую, що можна розв'язати проблеми всіх 500 тисяч безземельних родин. Адже є ще інтереси сільських мешканців та сільськогосподарського виробництва і багато інших обставин. Та хто підрахував, яку частину проблеми можна розв'язати у такий спосіб? За три роки її існування ніхто всерйоз в уряді такий підхід не вивчав.

Ще одна пропозиція. Багато літніх людей складали гроші для того, щоб забезпечити гідний відхід з життя. Їм, точніше — їхнім родичам, потрібні реальні гроші на оплату ритуальних послуг. Якби в уряду раптом віднайшлися зайві «ваучери», то можна передати їх інвестиційним фондам, довірчим товариствам під зобов'язання оплатити ритуальні послуги. З громадянами, що погодяться на це, уряд укладе, умовно кажучи, договір про сплату відповідної суми внеску. Ця сума, точніше — перелік оплачуваних послуг, має бути суворо застережений. Якщо інвестиційний фонд «прогорить», не отримає запланованих дивідендів чи взагалі зникне, то платить уряд, тобто ризикувати має Кабінет міністрів (боржник), а не громадянин (кредитор). Інвестиційні фонди, на відміну від громадян, без труднощів з'ясують, чи серйозну угоду пропонує їм уряд, і зможуть з ним домовитися на рівних. Одним з можливих способів може бути і варіант, запропонований в указі Президента.

ТА скільки альтернативних способів компенсації ми б не задіяли (і що більше, то краще), нам не уникнути необхідності частину боргу повертати готівкою. Ми всі не бажаємо друкувати зайві гроші. Та все одно ми ж їх друкуємо. Навіть у найсміливіших своїх планах уряд не збирається в осяжному майбутньому зводити дефіцит державного бюджету до нуля. На поточний рік заплановано дефіцит консолідованого бюджету України у 10,3 відсотка валового внутрішнього продукту (ВВП). Це близько 104 трильйонів карбованців. Середній розмір вкладу в Україні 1990 року був 2,5 тисячі карбованців. З індексацією у 10 тисяч разів ця сума перетворюється на 25 мільйонів карбованців, тобто зазначений дефіцит — це борг приблизно 4 мільйонам вкладників. Я навів ці цифри лише для того, щоб читачі наочно уявили собі суму грошей, яку ми випустимо в обіг 1994 року понад доходи бюджету. Та якщо хоча б чверть цієї суми спрямувати на компенсацію вкладникам, то за рік можна повернути борги готівкою одному мільйонові людей (адже все одно друкуємо і друкуватимемо!). У законі про бюджет повинна з'явитися стаття «Повернення боргів громадянам». Швидше за все, можна говорити про поетапне повернення боргів, починаючи зі старших вікових груп вкладників, або ж зі «старих» внесків.

«Грошей у бюджеті немає» — ця фраза стала поширеною в урядових та парламентських коридорах. Але в той же час ні Кабінет міністрів, ані Верховна Рада поки що і близько не підступили до серйозної розмови про дбайливе витрачання наявних коштів. Маленький приклад. У бюджеті на 1995 рік заплановано витратити 750 тисяч доларів на придбання 50 нових автомобілів для автобази Верховної Ради (на додачу до тих трьох сотень, що вже є). За наведеною вище схемою цих грошей вистачило б для повернення боргу 75 тисячам вкладників. Чи вистачить у депутатів здорового глузду розібратись з цим «бенкетом під час чуми» і покласти йому край?

Дехто закине мені популізм: мовляв, знайшов на чому економити. Та ж таких статей у нашому бюджеті десятки й сотні. Вони складаються у трильйони карбованців, необхідних вкладникам — пенсіонерам, інвалідам, учителям, лікарям тощо.

З УСЬОГО цього висновок один: треба серйозно працювати, і розв'язання буде знайдено. Усіх проблем простеньким указом не розв'язати. Потрібно прийняття спеціального закону і внесення змін у низку чинних: Земельний кодекс, законодавство про приватизацію. Мають бути враховані всі борги, а не лише названі в указі. Має бути обгрунтований коефіцієнт індексації, розглянута проблема вкладників, що не стали громадянами України. Багато й інших запитань залишили без відповіді автори указу.

У тій чи інакшій формі все вищевикладене я пропонував колишньому Президентові України, членам урядової робочої групи, одному з авторів указу. На жаль, наслідок нульовий. Справа в тому, що серйозний законопроект у змозі розробити лише уряд. Ну хто, справді, крім Держкомітету з земельних ресурсів може пробити величезну підготовчу роботу, пов'язану з варіантом компенсації земельними ділянками? Уряд же затято шукає прості шляхи — менше роботи, менше клопоту.

Тепер справді залишається сподіватися на Верховну Раду та на те, що Президент читає «Голос України».

Олексій ШЕХОВЦОВ,
народний депутат України.

Віктор ПИНЗЕНИК: «Я завжди намагаюсь пропонувати такі рішення, які стримували б зростання цін»

Проблеми реформування економіки хвилюють сьогодні все суспільство, і це не дивно, бо успіх чи провал реформ позначиться на кожному з нас. Якими є наші перспективи, що є причиною сьогоденної кризи, що робиться для поліпшення ситуації? На ці та інші запитання відповідає перший віце-прем'єр-міністр з питань економічної реформи Віктор ПИНЗЕНИК.

— Вікторе Михайловичу, пригадуєте, тільки-но Леонід Кучма повідомив, що підписав Указ про ваше призначення першим віце-прем'єр-міністром з питань економічної реформи, як у деяких газетах з'явилися публікації, головною тезою яких було: «Прийшов Пинзеник — чекай біди». Сьогодні, як ми бачимо, вас атакують і справа, і зліва. Чому, на вашу думку, з ім'ям Пинзеника часто пов'язують такі речі, як зростання цін, інфляція, погіршання життєвого рівня тощо. Як би ви це пояснили?

— Щодо того, що з моїм ім'ям часто пов'язують зростання цін, то скажу таке: постанову «Про ціноутворення в умовах реформування економіки» Кабінет міністрів затвердив 21 жовтня, а мене першим віце-прем'єр-міністром Президент призначив 31 жовтня.

Тому, читаючи подібні публікації, потрібно чітко усвідомити: написані вони на замовлення, причому їхнє завдання — вдарити не по Пинзенику, а по Президентові. Бо якщо проаналізувати мої сьогоднішні висловлювання і те, що я казав раніше, коли працював в уряді, то стане зрозуміло, що я завжди намагався пропонувати такі рішення, які стримували б зростання цін, чи, принаймні, блокували їх. Яким чином? Не допускаючи емісії, обмежуючи дефіцит бюджету. Ось ті причини, які призводять до зростання цін. Таку позицію я займав завжди, а тому вважаю, що нічого на мене звалювати вину за рішення, які приймалися в той час, коли я не працював в уряді. А сьогоднішні рішення зумовлені всіма попередніми діями уряду, величезною кредитною емісією, проведеною ним. Тож, на моє глибоке переконання, якби не вмілі дії Національного банку, то у нас би повторилася минулорічна ситуація. Думаю, що сьогодні нам вдасться заблокувати процеси гіперінфляції.

— А що може завадити?

— Скажімо, нещодавно в «Голосі України» було оприлюднено заяву фракції комуністів, у якій, зокрема, пропонується встановити державний контроль за зовнішньою торгівлею, валютним курсом та ін. Але сьогодні ми вже можемо пересвідчитися, що рішення про уніфікацію курсу було правильне і зважене, бо фіксований курс блокував експорт, і таким чином нищився вітчизняний виробник. Оскільки імпорт оцінювався за фіксованим курсом, наші ціни зростали, а в результаті наша продукція ставала неконкурентоздатною. І перш за все це зачіпало аграрний сектор: інколи імпортна сільськогосподарська продукція була дешевша, ніж вітчизняна.

Чи погляньмо на взаємовідносини з Росією: якщо ми росіянам нічого не продаватимемо (а ми ж економічно робили експорт невигідним), то за які кошти купуватимемо ті ж нафту чи газ? А, як ми знаємо, усі ліві фракції виступають за відновлення взаємовигідних зв'язків.

Ще один момент, про який би я хотів сказати, це корупція. Коли одному долар продають за високою ціною, а іншому за низькою, з'являється елемент корупції.

А сьогодні ми маємо всі можливості для того, щоб налагодити нормальні економічні стосунки з іншими державами, маємо можливість експортувати продукцію, а, як ми вже говорили, чим більше експортуватимемо, тим більше завеземо продукції в Україну, і таким чином не простоюватимуть наші підприємства, що залежать від імпортних поставок. Це ще й проблема оборотних коштів — завод не міг вивезти і продати свою продукцію, бо ринок збуту в тій же Росії. В результаті продукція не реалізується і постає проблема оборотних коштів.

Додамо сюди і протекціонізм у вітчизняній економіці, бо створюємо бар'єр захисту від конкуренції західних товарів. Але лібералізація експорту і цін була б неможлива без уніфікації валютного курсу. Чому? Якщо ціни не лібералізовані, то не можна відпускати експорт, бо з'являється можливість для зловживання на різниці між внутрішніми і світовими цінами. Коли ж ціни відпущені, і починається швидке вивезення продукції, внутрішні ціни зростають, і стає вигідніше продати продукцію тут, купивши потім долари на валютній біржі. Тобто починає діяти механізм саморегулювання.

Але я ще раз хочу наголосити, що лібералізація не означає адміністративного підвищення цін. Лібералізація означає, що ми повинні взяти під контроль витрати, що ціна має бути показником, визнаним споживачем, а виробник має на це орієнтуватись. Проте, на жаль, у багатьох областях ціни не відпущено, а просто піднято. Причому дуже часто серед тих-таки колгоспів узяли найгірші господарства і, підігнавши під них ціну, хочуть, щоб їхню продукцію хтось купив. Тому ми домагатимемося, щоб ціни не піднімали, а відпустили, і тоді в нас з'явиться орієнтир, завдяки якому ми зможемо бачити, вклався виробник у витрати чи ні. Якщо ні, то він муситиме знижувати ціну на товар, щоб його купили, або збанкрутувати. Бо хто повинен розплачуватися за погану роботу підприємств? Пенсіонери, діти, інваліди? Тому підприємства мають пройти через реструктуризацію, в результаті чого визначаться ті, хто може вижити, і ті, хто мусить збанкрутувати і перейти у приватні руки.

— Як відомо, Міністерство економіки, проводячи свої розрахунки динаміки зростання цін, послуговувалося ще фіксованим курсом долара, але й за цих умов, як бачимо, лібералізація вилилась у надмірне підняття цін. Чи не очікують нас перерахунок і чергове зростання цін?

— По-перше, сьогодні чомусь ніхто не враховує тієї ситуації, що Національний банк вдався до жорстких монетарних обмежень. Це не те, що було в минулому: лібералізували ціни — і зразу ж вдалися до нових кредитних вливань. Сьогодні їх не буде: НБУ обмежив обсяг кредитних вкладень.

По-друге, цей курс зачіпає дуже обмежений перелік товарів уже хоча б тому, що нафта сьогодні надходить за реальними цінами. Деякою мірою і газ. Крім того, в нас 72 відсотки обороту припадали на бартер, тобто тут також ми мали реальне співвідношення. Тому є всі підстави сподіватися, що коли не приймемо якогось популістського рішення, ціни зростуть навіть менше, ніж це закладено в розрахунках Мінекономіки.

— Ви хочете сказати, що цього зможемо досягти, якщо чітко виконуватимемо намічену програму?

— Так.

— Чи не могли б ви спрогнозувати можливий розвиток подій за умови реалізації пропозицій фракції комуністів? Це, зокрема, той же контроль за експортом, валютним курсом і т. ін.

— Щоб виконати програму, яку пропонують комуністи, треба, щоб Росія надавала Україні нафту і газ безкоштовно. Ми вже пробували контролювати експорт, і що це дало? Крім корупції, нічого. Бо всілякі дозволи для того й придумані, щоб хтось із чиновників міг на цьому наживатись. Я теж хотів би бути популістом і сказати: давайте видамо сьогодні людям зарплату в еквіваленті тисячі доларів. Але що з того вийде? Ми ж саме цим і займалися попередні два роки, то чи маємо право повторювати те, що давало вкрай негативні результати?

— Вікторе Михайловичу, але сьогодні інколи можна почути й таку думку: мовляв, хоч Юхим Звягільський, будучи виконувачем обов'язків прем'єр-міністра, і гендлював наліво й направо, але він і курс карбованця тримав. От саме це і ставлять йому інколи в заслугу. Як би ви це прокоментували?

— Ще два-три місяці тому, до мого призначення в уряд, я говорив, що всі позитивні зрушення в Україні — це виключно заслуга Національного банку, а не уряду. Бо саме НБУ пішов на жорсткі монетарні обмеження. Але що відбувалося далі? Скажімо, у вересні 90 відсотків заборгованості з рефінансованого кредиту Національного банку належали уряду. Чому так сталося? Уряд постійно збільшував розмір дотацій на те ж таки вугілля і не виплачував зарплату лікарям, армії, вчителям, тобто всім бюджетним сферам. І в результаті за заборгованістю саме бюджетним організаціям бюджет (за вексельним оформленням) винен 60 трильйонів карбованців. Чим мала закінчитися така політика? Влітку знову зросли закупівельні ціни на зерно, і треба було робити чергові емісійні вливання для їх стримування. А емісійне вливання — це те ж саме підвищення цін, тільки воно призводить ще й до страшенних перекосів в економіці. Відтак сталося те, що мало статись. І сьогодні ми перебуваємо у стані балансування: або зробимо кроки, що втягнуть Україну на тривалий час в гіперінфляцію, або дотримуватимемося варіанта стриманої інфляції. Сьогодні поки що всі дії спрямовані на те, щоб не випустити інфляцію з-під контролю. Бо за рахунок чого ми мали б платити зарплату тим же військовикам, якщо мало не весь бюджет проїдався субсидіями? І ці диспропорції, як наслідок попередніх дій уряду, дуже різко проявилися в серпні: у нас різко зріс дефіцит бюджету — і державного, і консолідованого. Причому склалася така ситуація, що витрати і державного, і консолідованого бюджету у серпні були вдвічі більші за доходи. У вересні ситуація ще погіршилася.

— До речі, про бюджет. Пам'ятаємо, на початку року, коли це питання розглядали у Верховній Раді, було вирішено переглядати його щоквартально. Проте руки до цього дійшли тільки нещодавно. Чи можна очікувати, що Верховна Рада найближчим часом візьметься за розгляд бюджету на 1995 рік?

— Як ви знаєте, Верховна Рада вже розглянула уточнений бюджет на 1994 рік, а також ми вже розпочали роботу над бюджетом 1995 року. Розробляти його ми збираємося за новими принципами, тобто водночас мають розроблятися три документи: прогноз, бюджет і основи грошової політики. (Концепція такого підходу була розроблена ще коли я працював в уряді минулого разу, але тоді її провалили). Це дасть нам змогу мати точні поквартальні параметри, що дуже важливо для Міністерства фінансів, адже в нас бюджет обраховують у базових цінах, а тому в результаті цифри асигнувань ніколи не дотримувано. А якщо ми розрахуємо точні поквартальні цифри згідно з темпами інфляції, то захистимо й міністра фінансів. Тоді він зможе сказати: у мене є, скажімо, 10 трильйонів карбованців, і ні копійки більше я не можу видати, бо якщо це зроблю, завтра мене знімуть з роботи. Це дуже важливо як у плані збалансованості, так і у плані контролю за витрачанням бюджетних коштів.

— Вікторе Михайловичу, ми вже кілька разів згадували, що свого часу вам доводилося працювати в уряді. Очевидно, у вас є можливість порівняти професійні якості та здатність до реформування того уряду і цього, в якому працюєте нині. Зокрема, як ми пам'ятаємо, свого часу з уряду пішов Олександр Ємець, заявивши, що цей уряд не здатний до нормальної роботи. До того ж, сьогодні доволі часто можна почути думку, що нинішній уряд протягне недовго. Отже, чому ви погодились увійти до його складу?

— Звичайно, я дуже добре усвідомлюю, що це ще не той уряд, яким би я хотів його бачити. Проблеми команди існують, але в нас уже є ядро, здатне приймати відповідні рішення. Щодо того, чому я погодився увійти до складу уряду, то я пояснив би це так: я націлений на дії, про які заявляв і тоді, коли працював в уряді, і коли пішов у відставку, і коли обирався до Верховної Ради. Тож, почувши заяву Президента, в якій декларовано майже те саме, чого хочу домогтися і я, мало того, не тільки декларовано, бо Президент починає приймати відповідні рішення, яка мені рація в цій ситуації говорити, що я робитиму те саме, але дайте якусь неймовірну владу? Саме тому, коли Президент запропонував мені почати роботу в такій ситуації, я погодився. Бо добре розумію, що в нас немає іншого виходу, як підтримати дії Президента, допомагати йому впроваджувати реформи.

— Повертаючись до програми Президента, скажіть, будь ласка, над якими її розділами ви працювали особисто?

— Я кілька разів читав увесь документ і вносив відповідні корективи. Тобто я казав і кажу, що з технічної точки зору її ще можна підправляти, але це стосується будь-якого документа. Бо навіть, коли б я особисто готував якусь програму, то не виключаю того, що через два-три дні мені б захотілося внести до неї якісь зміни. Скажімо, до того документа, що я його свого часу готував від Українського фонду підтримки реформ, я сьогодні вніс би дуже серйозні корективи. І це цілком нормальна річ. Тому зрозуміло, що президентська програма не могла охопити відразу всі проблеми.

— Які напрями, на вашу думку, залишилися поза кадром?

— Не говорячи про напрями, скажу лише, що нещодавно я дав доручення розробити більш як 50 нормативних актів. І це ще далеко не кінець. Скажімо, я зустрічався з підприємцями Києва, і вони поставили безліч питань, які потребують негайного розв'язання. Безліч розумних пропозицій прозвучало під час моєї зустрічі в Запоріжжі з директорами підприємств, що входять до Міжрегіональної асоціації підприємців. Саме під час таких зустрічей завжди постає безліч проблемних питань. Бо, на жаль, у нас донині мають верховенство не закони, а інструкції, і я за ними практично не в змозі встежити, як не міг і раніше. А от люди, які щодня мають справу з тими інструкціями, відразу вказують на проблеми.

— Чи не могли б ви докладніше проаналізувати головні проблеми, що потребують негайного розв'язання? Чи, принаймні, основні блоки проблем.

— Я виділив би кілька. По-перше, соціальний захист. Нам треба створити дуже чітку і ефективну систему соціального захисту — перш за все в організаційному плані, бо сьогодні бідна людина не знає, куди їй податися по допомогу. Тому вважаю, що по всій Україні має діяти єдина соціальна служба і на це не треба шкодувати грошей. По-друге, нам обов'язково потрібно спростити систему отримання допомоги, щоб людина не подавала 10 довідок за одним видом допомоги, 10 — за другим, і так далі. А у нас — 16 систем допомоги, от і подумайте, коли ця людина встигне щось отримати. Тому треба їх уніфікувати, зробити прозорими й доступними. Є ще деякі речі, які в соціальному плані треба вирішувати. Наприклад, це стосується регулювання фонду споживан-

ня. Думаю, що тільки-но ми трохи стримаємо інфляцію, треба буде надати заводам можливість платити таку зарплату, яку вони спроможні. Але не коштом кредитів, а за рахунок реалізованої продукції. Також повертатимемо людям через приватизацію ті втрати, які спричинила інфляція.

До другого блоку я відніс би питання контролю за витрачанням бюджету. Ми хочемо запровадити такий принцип: кожне міністерство має звітувати про те, куди і як витрачено кошти. Маємо змінити систему управління бюджетом, створити державну скарбницю, змінити систему банківського обслуговування, бо сьогодні в бюджеті «гуляє» 30 трильйонів карбованців і ніхто не знає, де вони. Ми маємо їх знайти, щоб вони давали користь бюджету, бо це ж кредитні ресурси, за користування якими треба платити. Це ж стосується і позабюджетних фондів.

До третього блоку я відніс би податкове законодавство — майже всі закони треба переглянути у напрямі лібералізації, скорочуючи невиправдані пільги, але в той же час, за рахунок зменшення податкових ставок, надаючи пільги всім.

Четвертий блок пов'язаний з розв'язанням проблеми неплатежів. Що маю на увазі? Це обов'язкове оформлення будь-якої неоплаченої поставки векселями, продаж боргових зобов'язань, заставляння держмайна під кредит, взаємозалік двох підприємств, взаємозалік у межах балансу одного банку, взаємозалік бюджету і підприємства, скасування попередньої сплати податку на добавлену вартість за імпортом, можливо, нарешті, зняття розмежування між готівкою і безготівкою, інші заходи.

П'ятий блок пов'язаний з конкурентоспроможністю нашої продукції. Ціни в нас сьогодні майже лібералізовані, і ми, на відміну від Росії, живемо в умовах майже світових цін, а це означає, що багато підприємств може зіткнутися із проблемою реалізації продукції. З іншого боку, підприємства завантажені на 20 — 25 відсотків, а амортизація нараховується на всі фонди, тож підприємствам дуже важко витримати такий тягар. У цій ситуації потрібно їм дозволити продавати зайве майно, здавати його в оренду, залучати на певних умовах приватний капітал. Проте за деякими видами продукції, де очікується велика конкуренція, можливо, потрібно буде запроваджувати імпортні мита. Але робити це треба обережно, щоб ми не законсервували в Україні стару техніку і технологію.

— Вікторе Михайловичу, як вам нині працюється з Національним банком, і взагалі, який, на вашу думку, має бути статус НБУ?

— Таких чудових стосунків з Національним банком, як сьогодні, я не мав ніколи. Цим я не хочу сказати, що у нас немає суперечностей — вони є, і по деяких технічних деталях дуже великі, але є й нормальний стиль роботи, коли ми прямо висловлюємо свої думки і знаходимо прийнятне рішення. Скажімо, свого часу ми дещо скоригували діяльність обмінних пунктів, були єдині в підходах щодо валютної біржі. Тобто, на мою думку, Національний банк сьогодні приймає правильні рішення, а тому атаки на НБУ можуть спричинити дуже негативні наслідки. Хочу ще раз наголосити — сьогодні Національний банк працює, як ніколи, і не дай Боже, пробувати його якось завалити. Щодо підпорядкування, то вважаю, що Національний банк не має підпорядковуватися нікому: він просто має відповідати за грошову політику. Бо за що сьогодні б'ють Національний банк? За те, що десь хтось не оплатив продукцію. Але ж за законом НБУ можна бити лише за інфляцію, бо головна мета діяльності Національного банку — це стабільність грошової одиниці. Тож коли банк робить кроки до стабілізації грошової одиниці, його хвалити треба, а не лаяти.

— І на завершення — кілька слів про Укази Президента, стосовні приватизації та земельної реформи.

— Нову концепцію приватизації орієнтовано на безоплатне передання у власність громадянам України майна великих і середніх державних підприємств за готівкові приватизаційні сертифікати. Але це майно поділене на дві частини: 70 відсотків приватизуватимуться в тому режимі, що був закладений у законодавстві раніше, а 30 відсотків спрямовуємо на компенсацію втрат на заощадженнях громадян в Ощадбанку.

Передбачається ще одна норма: рішення про приватизацію прийматиме лише Фонд держмайна України, тоді як раніше потрібно було пройти безліч інстанцій, підписати безліч паперів. А тепер Фонд держмайна буде єдиним органом, який матиме не лише відповідні права, а й нестиме відповідальність.

Стосовно Указу Президента «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи», то думаю, що це ще одне підтвердження волі Президента йти шляхом реформ, роблячи кожного дня крок уперед. Як і слід було чекати, він спричинив неоднозначну реакцію, але я дуже хотів би звернути увагу на реакцію депутатів-аграрників — більшість із них однозначно підтримує положення Указу. Я наголошую, що це та частина депутатів, яку чомусь завжди вважали найконсервативнішою в парламенті.

Є два застереження з приводу цього Указу. Перше стосується того, що цим ми порушуємо рівність громадян, оскільки не всі вони братимуть участь у приватизації землі. Але той, хто бував по селах і бачив умови, в яких живуть селяни, бачив їхні натруджені руки, завдяки яким ми ще маємо хліб, м'ясо, молоко, думаю, погодиться, що, віддавши землю тим, хто її обробляє, суспільство хоча б частково поверне свій борг селянам.

Але скажу прямо: цей Указ не спрямований на те, щоб руйнувати колгоспи і радгоспи. Вважаю, що тут ми не можемо застосовувати силових дій, бо досвід інших країн свідчить, що тоді ми скоріше за все матимемо негативні результати. Отже цей процес має відбуватися природно. Бо, скажімо, я переконаний, що ніхто із селян не забере свою землю з доброго колгоспу, адже й техніку в нас розраховано на великі площі, інші матеріальні ресурси також. Проте є й такі господарства, які за рахунок перерозподілу доходів отримують те, що заробили рентабельні господарства. Оскільки надалі цього вже не буде, то такі господарства мають перетворитись у нові структури через механізм вторинної приватизації, або працівники таких колективів мають виділитися зі своїми паями в окремі господарства. У цьому зв'язку я хотів би зазначити, що, скажімо, на Закарпатті поширюються чутки про те, що тих, хто захоче взяти землю і господарювати на ній, держава позбавить пенсій. Заявляю, що це чистісінької води провокація, і, думаю, що СБУ має розібратися, хто поширює такі чутки.

— Дякую за розмову.

Взяв інтерв'ю
Сергій ЛАВРЕНЮК.

Україна є класичним прикладом того, як потрібно проводити «прихватизацію»

Порівняльний аналіз приватизаційних процесів у Чехії, Росії та Україні

Як відомо, 29 липня 1994 року Верховна Рада прийняла постанову «Про вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за її проведенням». Відтоді депутати кілька разів намагалися прийняти постанову про хід її виконання, але щоразу виявлялося, що сесія не готова до такого кроку. Сьогодні пропонуємо увазі читачів порівняльний аналіз приватизаційних процесів у Чехії, Росії та в Україні, підготовлений народними депутатами України І. Квятковським, Г. Недвигою, Ф. Судніциним, О. Єльяшкевичем («Реформи»), О. Рябченком, О. Кужель («Єдність»), В. Альошиним, Є. Жовтяком («Рух»), П. Швидким («Державність»).

Аналіз процесів приватизації в країнах, які пройшли через неї, свідчить, що в кожній з них після приватизації розпочалося економічне піднесення.

Знайомство з проведенням приватизації у двох наших сусідів — Чехії та Росії, і, що більш важливо, з досягненими результатами, особливо в Чехії, котра після приватизації змогла підійти до дострокового погашення зовнішнього боргу, підтверджує цей аналіз.

Безперечно, що для проведення такої важливої економічної реформи необхідні знання та політична воля. Там, де до цього часу точаться дебати (як, наприклад, в Україні) про те, «чи потрібна приватизація», цей неминучий процес скрізь перетворюється на «прихватизацію» державної власності невеличкою частиною спритників та одночасним зубожінням більшості громадян. При цьому й ті й ті незадоволені: перші, бо не певні, що «прихватизоване» не віднімуть, а більшість — через те, що почувається, і цілком справедливо, обійденою та обдуреною.

Приватизація потрібна, щоб забезпечити необхідні передумови для реконструкції та модернізації виробництва під керівництвом нових, приватних власників. При цьому потрібно дотримувати основних принципів приватизації — справедливості, простоти, доступності, відкритості — для всіх громадян.

Враховуючи загальне зубожіння більшості громадян України та виходячи з принципу справедливості і доступності, треба зазначити, що вони зможуть взяти участь в приватизації тільки через безоплатний розподіл державної власності, тобто через приватизаційні майнові сертифікати.

Як у Чехії, так і в Росії було створено чіткі схеми розподілу майна за «ваучери», при цьому, незважаючи на більш високий життєвий рівень чехів, там за чеські «ваучери» (купонні книжки) було розподілено у процентному відношенні багато більше власності, ніж у Росії. Тому з точки зору справедливості чеський варіант доцільніший.

Одначе що в Чехії, що в Росії акції за готівку продавали тільки після продажу їх за ваучери на аукціонах та конкурсах, що привело до швидкої ваучерної приватизації, а це в свою чергу створило перешкоди для «номенклатурної прихватизації» (тобто розкрадання) державної власності. Ось чому таким важливим чинником є підготовка підприємства до приватизації простим шляхом якомога скоріше.

Якщо приватизація відбувається гласно, відкрито, шляхом продажу акцій за ваучери на чекових аукціонах, вартість підприємства не має жодного значення. Ціну акцій визначає тільки попит на них. І лише на другому етапі, тобто коли пакет акцій продають за готівку, для визначення стартової ціни на аукціоні потрібна оціночна вартість.

Про справедливіший характер чеської приватизації порівняно з російською свідчить і те, що в Чехії трудові колективи під час приватизації своїх підприємств не мали жодних пільг в порівнянні з іншими громадянами, тому лікар, вчитель, військовослужбовець або пенсіонер зміг придбати стільки ж акцій, що й робітник підприємства.

В Україні частину акцій, спрямовувану у відкритий продаж за майнові сертифікати, здебільше визначають довільно. При цьому чим цікавіший об'єкт для інвестора (а в даному разі тут це кожен з нас), тим меншу частину об'єкта пропонують для відкритого продажу. Надто часто спостерігається картина, коли досить великі підприємства пропонують на відкритий продаж лише від одного до десяти відсотків своїх статутних фондів. Це ще більше посилює недовіру громадян до приватизації і переконаність в її несправедливості.

Для збереження принципу справедливості дуже важливо, щоб не було крадіжок державного майна в ході приватизації. Якщо Чехія і Росія уникнули цього, то в Україні до розкрадання або приховування держмайна під час приватизації підштовхує... саме законодавство. А запровадження пільги в розмірі півтора майнового сертифіката для трудових колективів підштовхує їх до заниження оціночної вартості підприємства, тобто до списування або розкрадання основних та оборотних фондів з метою оволодіти 51 відсотком акцій свого підприємства.

Доступність приватизації визначають кількома показниками: випуском «ваучерів» в готівковій формі, створенням інфраструктури фондового ринку.

Як купонна книжка в Чехії, так і ваучер в Росії, були випущені в готівковій формі. Саме це привело до того, що за два роки купонними книжками скористалися 85 відсотків громадян Чехії і ваучерами більш як 95 відсотків росіян. І саме через випуск українського «ваучера» в безготівковій формі за ті ж два роки менш як 10 відсотків громадян України отримали свої приватизаційні майнові сертифікати. Завдяки тому, що чеська купонна книжка має обмежений обіг — її неможливо було ні купити, ні продати, а тільки обміняти на акції підприємства, що приватизується, або інвестиційних фондів, акціонерами чеських підприємств стали всі громадяни, які отримали купонні книжки.

У той же час повна ліквідність російського ваучера (його можна було купити і продати) призвела до того, що тільки 25 відсотків громадян Росії стали акціонерами підприємств або інвестиційних фондів. Саме це, поряд з практично повною економічною та правовою безграмотністю переважної більшості росіян, призвело до перерозподілу власності вже на етапі самої приватизації.

Ось чому важливу роль має відігравати загальнодержавна освітня програма. Програма масової приватизації не може бути успішна, якщо її не розуміють громадяни. Вона не може бути успішною і в разі нерозуміння підвалин фондового ринку. Одним із ключових моментів проведення масової приватизації, що забезпечать її справедливість, простоту й доступність, є створення і використання технологічно оснащеної інфраструктури фондового ринку. Скажімо, у Чехії було створено 420 комп'ютерних центрів для приймання заявок (на 10 млн жителів) і національний депозитарій. Фактично створено могутню технічну базу для обслуговування фондового ринку й участі в ньому практично кожного громадянина. У Росії в ході приватизації також розпочали створювати такі технічно оснащені центри. Оснащена інфраструктура фондового ринку має важливе значення для післяприватизаційного періоду, коли приватизовані підприємства почнуть випускати цінні папери з метою залучення інвестицій для технічного переоснащення виробництва. А в Україні подібної системи приймання заявок фактично немає, що поряд з іншими фактами створює у громадян відчуття відірваності від приватизації та породжує відчуття, що справа несправедлива.

Ще про один, гідний уваги, чинник чеського досвіду. Приватизація тут відбулася двома хвилями. У кожній було чітко визначено кількість приватизовуваних підприємств. Під кожну хвилю було випущено купонні книжки. Всі громадяни відразу знали про всі підприємства, які йшли на приватизацію. Ось це й породило відчуття справедливості. Не було зафіксовано жодного випадку нечесної гри.

В Україні все не так. Не тільки ідеологія, вкладена в законодавчу базу приватизації, в її механізм, її проведення, зовсім не сприяють справедливості, простоті, доступності і відкритості приватизації для громадян України. Населення України не тільки не знає про ті підприємства, які не підлягають приватизації, а й, що багато важливіше, не має переліку підприємств, які їй підлягають. Повний список підприємств другої хвилі не опубліковано досі. Це, поряд із множиною методів приватизації, спричиняє цілковиту вакханалію і спокуси до корупції. Плани приватизації об'єктів та балансові звіти приватизовуваних підприємств отримати практично неможливо, а тієї офіційної інформації, котра публікується, надто мало для об'єктивної оцінки стану підприємства для майбутнього інвестора. Багато підприємств припиняє приймання заявок достроково, щоб не піднімати вартість акцій (Київський універмаг «Дитячий світ», «Укркомункомплект» і т.д.). Стало нормою, коли підприємства («Київські спагетті», «Ритм» із Запоріжжя) самі роблять «відсів» незручних в майбутньому акціонерів і цим самим залишають за бортом приватизації тих, хто бере в ній участь через інвестиційні компанії і фонди. Часто підприємства відмовляються приймати заявки, привезені замовниками, вимагаючи надсилати їх поштою (київська «Сантехніка»), в результаті чого від 70 до 90 відсотків таких заяв «губиться». Значна кількість підприємств приватизується у формі закритих акціонерних товариств, причому саме на таких підприємствах стало за норму зневажати простих акціонерів, і всі акції поступово переходять до рук адміністрації. Наведений аналіз свідчить, що більшу частину громадян України взагалі не допущено до приватизації.

Загальний висновок з наведеного: Україна є класичним прикладом того, як потрібно проводити «прихватизацію».

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

ОБЕРЕГИ ПАМ'ЯТІ

Ще під час підготовки до 50-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників редакція гайсинської районної газети «Трибуна праці» (Вінницька область) спільно з відділами культури та освіти райвиконкому оголосила тематичний творчий конкурс «Пам'ять»: — запросила ветеранів—учасників війни, а також усіх мешканців району — живих свідків тих далеких подій воєнної пори написати свої спогади, які б правдиво відтворювали історію визволення рідного краю від фашистів. Кожен учасник конкурсу мав нагоду у своїх розповідях, кореспонденціях, літературних та інших творах на конкретних прикладах передати людям вдячну пам'ять про ратний і трудовий подвиг українського народу в роки війни, знову й знову нагадати дійсний перебіг подій у селах району під час визвольного походу Червоної Армії.

Відверто кажучи, оргкомітет конкурсу не сподівався на велику активність його учасників. Але сталося навпаки — відразу ж відгукнулося багато ветеранів-фронтовиків, людей старшого покоління, на долю яких випали тяжкі роки воєнного лихоліття, а також педагогів, місцевих краєзнавців, самодіяльних поетів та композиторів, учнівської молоді. Вони надіслали до редакції хвилюючі оповіді-билиці, інші твори, присвячені історичному минулому. Водночас автори багатьох кореспонденцій висловлюють рішучий протест проти того, що нині деякі горе-науковці на догоду нововявленим політиканам прагнуть перелицьовувати героїчну історію українського народу.

Цими днями оргкомітет підбив підсумки конкурсу. Серед його переможців інвалід війни П. Безсмертний, режисер місцевого народного театру М. Пекар, робітник Д. Лавренюк, поети М. Калібабчук, Г. Витюк, сількор Ф. Корінчук, самодіяльний композитор Д. Міщенко та інші. Усі переможці нагороджені почесними грамотами і сувенірами, які вручив їм голова районної Ради народних депутатів І. Замковий. Спонсором конкурсу виступило правління райспоживспілки, очолюване І. Костюком.

За побажанням громадськості оргкомітет вирішив продовжити конкурс «Пам'ять», присвятивши його майбутній історичній даті — 50-річчю Перемоги над фашизмом.

Юрій КОВЧ,
редактор газети «Трибуна праці».

Гайсин
Вінницької області.

* * *

У місті Острозі Рівненської області створено Товариство пам'яті колишніх військовополонених, в'язнів таборів і гетто, яке виступає як Українська філія Міжнародної фундації мартирології народів, котра дислокується у польському місті Дембліні. Мета товариства, — повідомляє в листі до «Голосу України» народний депутат України Олег Матковський, — відстоювати інтереси та надавати всебічну допомогу колишнім військовополоненим, в'язням таборів і гетто, репресованим та членам їхніх сімей, розшукувати відомості про загиблих та тих бранців, що пропали безвісти, добиватися повної реабілітації військовополонених та політичних в'язнів.

Передбачається, що 18 грудня ц.р. в Острозі відбудуться Всеукраїнські збори колишніх військовополонених, в'язнів таборів і гетто. Правління товариства звернулося до бізнесменів, керівників підприємств, а також окремих громадян з проханням надати товариству фінансову допомогу для реалізації наміченої мети. Розрахунковий рахунок товариства № 706413 в Острозькому відділенні АПБ «Україна — А.К.».

Вагомість слова

Наші університети

Правнича термінологія своєрідна. Вона, як ніяка інша, вимагає точності у визначенні та найменуванні понять, оскільки кожне слово закону стосується конкретної людини, її долі, свободи, часом і життя. Мова нормативних документів має бути позбавлена експресивної та оцінної лексики, яка б могла сприйматися неоднозначно, на зразок «погане поводження з військовополоненими...», «визначення **більш м'якого** покарання...» тощо.

У зв'язку з цим проект Кримінального кодексу України було розглянуто на засіданні Міжгалузевої лінгвістичної комісії, створеної за розпорядженням Кабінету міністрів України.

Автори ввели до Кодексу нові поняття — **публічна посадова** особа, якою пропонується визнавати представника органів державної влади і самоврядування, та **функціонер.** Функціонерами, за проектом, мають визнаватися службовці державних підприємств, установ та організацій, працівники управлінської сфери недержавних підприємств та організацій.

Проект Кримінального кодексу України в цілому написано досконалою літературною мовою, відповідає нормам чинного українського правопису з урахуванням уточнень, відображених у його четвертому виданні. Та хоч би який досконалий з мовної точки зору він був, місце для удосконалення у ньому знайдеться. Над ним ще деякою мірою тяжіє багаторічна практика ведення судочинства російською мовою. Незначні мовні огріхи, помічені в проекті, можна поділити на кілька типів.

1. Уживання слів і зворотів, невластивих українській мові, наприклад: учбовий, посібник, вправі, жилий, за зговором, залік часу, дача показань, оточує середовище, одурманюючі (засоби), зруйнування пам'ятників культури замість відповідно: навчальний, підсобник, має право, житловий, за змовою, зарахування часу, давання показань, навколишнє середовище, одурманливі (засоби), зруйнування пам'яток культури.

2. Російські словосполучення «отягчающие обстоятельства», «отягчающие вину обстоятельства», «смягчающие обстоятельства» в українській мові мають відповідники: обтяжувальні обставини, обставини, що обтяжують провину, пом'якшувальні обставини.

Російський термін **подлог** в українській мові має два відповідники: «підроблення» і «фальсифікація». Слово **підлог** рідковживане, воно транслітероване з російської мови і для української мови неприродне. З двох синонімічних термінів **строк і термін** перевага в діловій мові надається останньому.

3. Уживання віддієслівних іменників з суфіксом **-к-** замість питомих українських з продуктивним суфіксом **-нн-**, зокрема **переробка** замість **перероблення, порубка лісу** замість **рубання лісу, підготовка** замість **підготування** та ін.

4. Неправильне вживання прийменників: **у відповідності з...** замість **відповідно до.., у ході відбування покарання** замість **під час відбування.** Російський вираз **«в виде лишения свободы»** в українській мові може передаватися формою орудного відмінка **«позбавленням волі»** та словосполученням **«у формі позбавлення волі», «шляхом позбавлення волі»,** так само передається зміст вислову **«у вигляді висилання за межі України»: висиланням за межі України,** оскільки українській мові невластива конструкція **«у вигляді чого...»**

Трапляються стилістичні огріхи, орфографічні помилки, яких можна уникнути під час остаточного редагування проекту.

Мета цієї публікації, поряд з правовим змістом проекту, звернути увагу юристів й на його мову як на один із найважливіших чинників державного законотворення України, що має сприяти відродженню та унормуванню національної правничої термінології.

Л.СИМОНЕНКО,
заступник голови Комітету наукової термінології НАН України, кандидат філологічних наук.

Як ми живемо!

«Мамо, я більше не проситиму їсти»

Безпорадність чиновників, помножена на сліпоту податкового пресу, призводить до трагедій

Марійка вкотре кинула оком на порожній буфет, понишпорила по кухонних поличках і в знемозі присіла на табуретку. Нічого нема. Бризнули на долівку сльози.Тихо-тихо причапало меншеньке, притиснуло голівку до Марійчиних колін, і ледь чутно:

— Мам, ма, не плач. Я більше не проситиму їсти...

Якби хтось ножем ударив у серце, не було б так боляче. Схопила дитя, розцілловуючи, і видавлювала надію:

— Не плач, леле моя, мама щось придумає. І тебе, і братика нагодує.

Та так і не придумала. Вибралася на дах будинку, підняла очі до неба із словами: «О, Боже, спаси їх». І кинулася на байдужий камінь дороги.

Це — не переказ сюжету новели Василя Стефаника. Це, на жаль, — сталося нинішнього літа в Тернополі. Таких сімей нині може бути багато: Шість тисяч жінок—працівниць виробничого об'єднання «Текстерно», які мають загалом 12 тисяч дітей, отримують по 600—800 тисяч купонів на місяць. Чи можна на таку платню прожити, якщо зважити, що з цієї суми треба ще платити за дитячий садок, квартиру, електроенергію, купувати найнеобхідніші речі? А про цукерки для дитини годі й казати. І чоловік у більшості випадків сімейний бюджет теж істотно не поповнить. А що чекає завтра на тисячу робітниць, яких намічено скоротити? Де прядильниця знайде роботу своїм рукам? Люди вимагають від влади єдиного:

— Дайте можливість працювати. І ми заробимо для себе й для держави.

А працювати тут вміють. Продукція «Текстерно» користується попитом не тільки в Україні, її якість високо цінують у Канаді, США, Західній Європі.

Є кому продавати, та нема чого. З другого півріччя 1992 року одне з найбільших об'єднань текстильної промисловості працює менш як упівсили. А відтак тільки за 10 місяців цього року бюджетна кишеня держави недоотримала більш як трильйон карбованців.

Найперша проблема — забезпечення бавовною. 1993 року за потреби у 25 тисяч тонн «Текстерно» отримало за міждержавними угодами всього 5,9 тисячі тонн. Нинішнього року — ще менше — 2,2 тисячі тонн. Щоправда, управління по забезпеченню продукцією та сировиною Держкомлегтексу пообіцяло на четвертий квартал підкинути тисячу тонн за клірингом. Ще не підписавши договору, «Текстерно» негайно оплатило вартість бавовни. То було на початку жовтня. Але й досьогодні сировини немає. Зате Київ «порадував» повідомленням: «Знімаємо 300 тонн».

Нещодавно на «Текстерно» побував заступник голови Держкомлегтексу Геннадій Алексеєв. Але на зустрічі з представниками трудових колективів об'єднання він і словом не обмовився, не пояснив людям, чому замість сировини є тільки телеграми про підвищення цін на бавовну, чому тернопільців обділяють у постачанні.

Скажемо відверто, якби спеціалісти, керівники об'єднання, яких очолює Степан Денисюк, позирали тільки на Київ, то дев'ятитисячний колектив уже давно став би колективним членом біржі праці. Недієздатність столичних відомств перекривають власними потугами. Скуповують по всій Україні потрібну для Узбекистану продукцію: у Львові — телевізори та автобуси, в Дніпропетровську — важкі преси, в Харкові — трактори, у себе в області купують зерно, переробляють на спирт, і все те міняють на бавовну. Минулого року «Текстерно» у такий спосіб придбало сировини у півтора раза більше, ніж отримало за міждержавними угодами, у нинішньому — майже в 4 рази.

І цей показник міг бути значно більший, якби столичні чиновники не ставили палки в колеса. Скажімо, в області є спирт. Окремі заводи навіть зупиняються через проблеми його збуту. Тож спиртом область могла б розрахуватися не тільки за «Текстерно», а на 70 відсотків за потреби у бавовні всієї України. З Кабінетом міністрів було узгоджено зняття акцизного збору з «Текстерно» за такий бартер. Бо у разі сплати акцизу, вартість ситцю перевищувала б світові ціни більше, як уп'ятеро, і об'єднання практично не змогло б працювати. А приймати розрахунки у валюті недержавні структури відмовляються. Однак у кабмінівських лабіринтах доповідна з цього питання заблукала. І тернопільський ситець потрапив під сукно чиновницького стола.

Таких витівок, що обертаються для ткаль, прядильниць злиднями, чимало. Таку ж тяганину влаштовано і в наданні об'єднанню пільгового кредиту. Мало того, навіть у інформації про стан справ на «Текстерно» Президентові чи то за традицією, чи то від необізнаності попідфарбовували цифри. Зацитуємо тільки один абзац з листа генерального директора об'єднання на ім'я Президента України:

«У відповіді зазначено, що обсяг наданого пільгового кредиту становить 52,3 млрд крб. Фактично ж отримано позики менш як 50 відсотків від указаної суми, тобто 23,5 млрд. карбованців, за які нині можна купити 390 тонн бавовни /4 дні роботи об'єднання/».

Отак державні службовці турбуються про власного товаровиробника, забуваючи, що за назвою фірми — тисячі людських доль. Шлейфом потягнуться скорочення на швейних фабриках, комбінатах, у побутових майстернях.

Ще не з однією бартерною торбою тернополяни їхатимуть до Узбекистану. Бо на 1995 рік Президент Каримов пообіцяв Україні поставити за клірингом тільки 41 тисячу тонн бавовни. А потреба — 160 тисяч тонн. Отож, якщо уряд не в змозі розв'язати питання сам, то хай хоч зніме фінансовий прес. І люди працюватимуть. І житимуть. А з ними — і держава.

Якщо чиновники чи то з Держкомлегтексу, чи то з інших структур безпорадні за даних умов, то навіщо їх утримувати? Треба полегшити податковий тягар і дати змогу колективам самим дбати про себе. А діючі підприємства — то і працівникам їхнім добробут, і до бюджету — надходження.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Тернопіль.

Економіка під контролем

Світовий ринковий досвід: Іран

Економіка Ірану нині в глибокій кризі. Тут переглядають політику ринкових реформ, що провадилися останні п'ять років, і повертаються до економіки часів війни.

Лише через п'ять років після проголошення програми економічної реалізації президент Алі Акбар Хашемі- Рафсанджані оголосив про те, що його уряд має намір запропонувати «невідкладну і серйозну» програму контролю над цінами — від виробництва до розподілу на роздрібному рівні.

Виступ Рафсанджані був спричинений критикою на адресу його методів управління економікою, що призвели до зростання інфляції та зовнішнього боргу до 30 мільярдів доларів. В останні два місяці ціни на основні товари зросли на 15 відсотків, що збурило хвилю невдоволення серед населення.

Прагнучи підстьобнути економіку, уряд оголосив про введення смертельного вироку за невиправдане зростання цін, про повернення до карткової системи на основні продукти харчування та про заборону на імпорт товарів не першої потреби.

Вперше визнавши, що економіка переживає кризу, Рафсанджані, звинуватив у інфляції «спекулянтів» і оголосив війну «безсовісним гендлярам» на базарах — традиційним союзникам ісламського режиму в Ірані.

Міністр юстиції Есміл Шуштарі заявив, що смертний вирок застосовуватимуть до спекулянтів і шахраїв, провину яких у «нечесному веденні справ» буде доведено. Смертний вирок рідко застосовувався в Ірані у випадках економічних злочинів, навіть в роки 8- річної війни з Іраком — з 1980 до 1988 р.

Державні підприємства, котрі змушені нині продавати свою продукцію за «реальними цінами», щоб виправдати видатки, відтепер повинні будуть отримувати дозвіл до того, як підвищувати ціни.

Уряд знову ввів систему пільгових карток на основні продукти харчування з тим, щоб зробити їх доступними для бідних. Цю систему, яку вперше запровадили на початку війни, ліквідували протягом кількох останніх років після того, як уряд прийняв рішення поряд зі запровадженням ринкових реформ скасувати субсидії.

Засновано фонди для субсидування виробництва цукру та олії, і найближчим часом до цього списку додадуть ще ряд основних продуктів харчування.

Разом з тим влада почала «закручувати гайки» на ринку обміну іноземної валюти, прагнучи підкорити його жорсткому контролеві з боку Центрального банку. Відкритий ринок часто звинувачували в тому, що він винний у падінні курсу національної валюти — ріала, який за минулий рік упав наполовину, що призвело до зростання інфляції.

Ці заходи зробили практично неможливим для імпортерів отримання твердої валюти на відкритому ринку, і їм довелося укладати оборудки з іноземними компаніями через державну банківську систему, котра часто-густо діє неефективно.

Вперше з моменту введення політики «відкритих дверей» 1989 року уряд ужив кроків щодо обмеження імпорту, обсяг якого цього року зменшиться до рівня нижче як 10 млрд дол., а торік він становив 10 млрд доларів.

Франс-прес.

«Ікарусу» 100 років

Ювілей

Виробництво автобусів в Угорщині має 100-літню історію. Автобусний завод «Ікарус» розпочав свою діяльність у Будапешті 1894 року. За кілька років його автобуси вже було визнано одними з кращих у світі. У рамках виробничого розподілу всередині РЕВ з кінця 50-х років «Ікарус» вважали головним підприємством, що виробляло автобуси. З одного боку, це означало задоволення потреб у них соціалістичних країн, а з другого — розвиток заводських потужностей і надійний ринок.

1991 року завод перетворено на акціонерне товариство, а потім приватизовано. Власником контрольного пакета акцій підприємства (63,8 відсотка) залишилася держава (управління здійснює Державне майнове агентство), 30,4 відсотка акцій належать створеній з російських транспортних підприємств групі «АТЕХ» і 1,5 відсотка акцій — Центральноєвропейській інвестиційній компанії (CEIC) зі штаб-квартирою в Канаді.

Після розпаду соціалістичного ринку для заводу «Ікарус» настали важкі часи. Якщо 1991 року його збитки становили 347 мільйонів, то на кінець 1992 року вони вже сягнули 3,5 мільярда форинтів (приблизно 35 мільйонів доларів). На початок 1993 року виробництво автобусів на заводі скоротилося до 3 тисяч штук на рік. Внаслідок цього майже половину з колишніх 10 тисяч працівників заводу було звільнено.

1993 року керівництво фірми розпочало реалізацію програми подолання кризи, спрямованої передусім на пошуки нових зовнішніх ринків. У результаті тільки завдяки угодам з країнами — членами СНД 1993 року прибуток заводу вже становив 1,2 мільярда форинтів.

Серед колишніх країн РЕВ покупцями автобусів «Ікарус» залишилися насамперед країни — члени СНД. За останні три роки завод постачив на їхні ринки приблизно 2,5—3 тисячі автобусів.

Наступного року розпочнеться складання автобусів «Ікарус» і у Словаччині. Крім того ведуться переговори щодо спорудження ще майже 30 складальних заводів, передусім у країнах Далекого Сходу. Восени керівництво підприємства оголосило, що одне з московських транспортних підприємств замовило 400 автобусів і що ведуться переговори про спорудження в Росії та в Україні заводів для складання автобусів.

Угорське телеграфне агентство.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Відгомін подій

«Ми в ЄС не підемо», — заявили норвежці

Норвегія на загальнонаціональному референдумі проголосувала проти вступу в ЄС 52,6 % виборців підтвердили своє бажання бачити Норвегію «незалежною від брюссельської бюрократії» країною. 47,4 % — висловилися за інтеграцію в загальноєвропейські структури.

«Вся риба тепер буде нашою», «ми б порадили шведам вийти з ЄС» — подібні коментарі пересічних норвежців на вулицях Осло передавало шведське телебачення після оприлюднення результатів референдуму.

Офіційна реакція в інших скандинавських країнах, Данії і Швеції, була стриманою, хоча більшість політичних діячів висловлює жаль з приводу негативного рішення норвежців.

Прем'єр-міністр Швеції І.Карлссон заявив, що вибір Норвегії ускладнюватиме процес створення єдиного фронту скандинавських країн у боротьбі за збереження навколишнього середовища і подолання безробіття, а міністр закордонних справ Данії Н.Х.Петерссен передбачає політичну ізоляцію Осло, хоча в економічному сенсі все буде гаразд, враховуючи великі запаси нафти у країні і розвинену рибну промисловість.

Інформація з штаб-квартири ЄС у Брюсселі свідчить про відсутність «трагізму» у зв'язку з рішенням норвежців не приєднуватися до ЄС, адже норвезьке «ні», за свідченням єсівських функціонерів, не впливатиме суттєво на подальший розвиток ЄС.

Наступним кроком ЄС після зустрічі на вищому рівні в 1996 році буде розширення Союзу на Схід. Перші кандидати на членство — Польща, Угорщина, Чехія, Румунія, Словаччина, Болгарія. На порядку денному стоять також кандидатури Латвії, Естонії та Литви, яких всіляко підтримують країни Північної Європи. Розширення ЄС на північ і схід Європи розцінюється спеціалістами як сміливий і необхідний крок.

Ігор ТЕЛЯТНИКОВ.

З країн СНД

Росія

Парламент Туви прийняв закон про великий хурал (з'їзд) народу республіки. Великий хурал має виняткові повноваження на внесення доповнень і змін до Конституції Туви. У його складі 300 делегатів, обраних прямим, відкритим голосуванням на зборах трудових колективів і за місцем проживання населення республіки. Виконання рішень великого хуралу відбувається після відповідного їх оформлення парламентом і урядом. Іншими словами, великий хурал не має права диктувати свою волю органам державного управління, але власті повинні реагувати на його рішення.

Казахстан

Уже шість шахт Карагандинського вугільного басейну припинили роботу через те, що гірникам протягом тривалого часу не виплачується зарплата. Заборгованість не погашено, незважаючи на запевнення урядової комісії, яка працює в Караганді і пообіцяла, що з гірниками розрахуються до 1 грудня. Час від часу роботу припиняють ще вісім вугледобувних підприємств, фінансове становище яких дещо благополучніше. Під час конференції гірників, яка пройшла на щойно зупиненій шахті «Тентекська», що у місті-супутнику Караганди — Шахтинську, висунуто вимоги терміново видати шахтарям зарплату, премії та інші, належні їм винагороди.

Продиктовано в номер

У Парижі — про нашу економіку

У французькому центрі зовнішньої торгівлі відбувся колоквіум, присвячений стану та перспективам розвитку економіки України (на окремому засіданні йшлося й про білоруську економіку).

Розглядалися актуальні проблеми: від макроекономічних аспектів реформи, започаткованої Президентом Л.Кучмою, її глибинних соціальних наслідків до конкретних положень проектів законодавчих актів, що стосуються оподаткування, валютного врегулювання, страхування, функціонування банківської системи, спрямованих на створення сприятливого клімату для іноземних інвесторів у розбудові української економіки.

Із доповідями виступили представник Міністерства економіки Франції Ж.Буалле, торговельний радник посольства Франції в Україні Ф.Пегор'є, директор філії банку «Креді Ліоне» в Києві Б.Шляхетка та, з української сторони, народний депутат України С.Терьохін. Виступив також посол України у Франції Юрій Кочубей.

У колоквіумі, організованому на комерційній основі, взяли участь більш як сто французьких підприємців, спеціалістів з питань економіки Східної Європи, журналісти.

Грозний у кривавому кільці

Делегація офіційного Грозного залишила переговори у Владикавказі і відбула до столиці Чеченської республіки.

Тим часом чеченські ополченці збили вертоліт російських сил, а бронетехніка Росії зайняла позицію за двадцять кілометрів від Грозного. Після обстрілу російськими реактивними літаками населених пунктів поблизу міста є повідомлення про численні жертви серед мирного населення. Деякі джерела запевняють, що російська армія застосувала у Чечні хімічну зброю, хоча представники вищого військового командування Росії це заперечують.

Війська виводити рано

Міністр оборони ФРН Фолькер Рюе вважає, що виводити миротворчі сили ООН із колишньої Югославії поки що рано. Їхній вихід був би необхідний лише в тому разі, заявив він в інтерв'ю телекомпанії АРД, якби присутність «блакитних касок» у колишній Югославії була б цілком безглуздою і вони не могли б нічого зробити для власного захисту. «А на сьогодні така ситуація поки що не склалася», — наголосив міністр. У той же час НАТО має бути готова до подальшого загострення ситуації у Боснії.

Позиція України імпонує Ясиру Арафату

Як повідомив прес-центр МЗС, голова виконкому Організації визволення Палестини, голова Ради палестинської автономії Ясир Арафат прийняв у місті Газа Тимчасового Повіреного у справах України в Ізраїлі Олександра Майданника. Український дипломат вручив послання Президента України Леоніда Кучми у зв'язку з присудженням Ясиру Арафату Нобелівської премії миру. У посланні Леонід Кучма високо оцінив внесок Ясира Арафата у встановлення миру на Близькому Сході, наголосивши, що Україна готова до налагодження взаємовигідного українсько-палестинського співробітництва.

Сторінку підготувала Наталя ФІЛІПЧУК
Телефонуйте:
441-83-99

Продиктовано в номер

Уран диктує співробітництво

Група українських фахівців urановидобувної промисловості повернулася з Франції, де в рамках наміченої українським урядом програми розвитку атомно-енергетичного комплексу ознайомилася з досвідом зарубіжних колег. У її складі були голова комітету економіки облвиконкому Віктор Серпокрилов і директор Інгульського рудоуправління Микола Новак. Оскільки у цій програмі Кіровоградщині відведено роль основного постачальника уранової сировини, їх насамперед цікавили питання соціального статусу територій, на яких діють урановидобувні підприємства, екологічної безпеки та ліквідації наслідків діяльності цих підприємств.

Спеціалісти побували на підприємствах фірми «Кожема» — одного зі світових лідерів цієї галузі, отримали інформацію, що їх цікавила.

Зв'язки України і Нідерландів міцніють

У Києві завершується українсько-нідерландська робоча нарада. Тема наради — «Інтегроване управління водними ресурсами». Відкрили нараду посол Королівства Нідерланди в Україні доктор Р. Серрі та заступник міністра охорони навколишнього природного середовища Василь Шевчук. Розглядалися проблеми охорони поверхневих вод в Україні і Нідерландах, наслідки їх забруднення, завдання міжнародного співробітництва.

Лауреат премії — художниця із села

Першим лауреатом премії імені видатного українського живописця Йова Кондзелевича стала самодіяльна художниця з села Хворостів Любомльського району Волинської області Валентина Михальська — за цикл пейзажів і натюрмортів. Вона не мала змоги здобути спеціальну освіту, бо тяжкою недугою 20 років прикута до ліжка. Хоч доля обійшлася з нею жорстоко, та всі 400 робіт майстрині позначені душевним теплом, оптимізмом і щирістю. У Луцьку, Любомлі та в рідному селі відбулося кілька виставок її картин, які одержали високу оцінку фахівців. А малює Валентина переважно аквареллю та олійними фарбами, кольоровою глиною, олівцями. Особлива прихильність у неї до релігійної тематики.

У війську зростає кількість самогубств

У прес-службі Міністерства оборони відбувся черговий брифінг. На ньому розглядалися проблеми боротьби з нестатутними відносинами у Збройних Силах України та шляхи подолання причин, які призводять до загибелі і травматизму військовослужбовців.

За словами начальника головного управління виховної роботи Міністерства оборони України генерал-лейтенанта Анатолія Кобзаря, стан дисципліни у частинах та підрозділах останнім часом дещо поліпшився. Але порівняно з минулим роком збільшилася кількість самогубств серед особового складу.

Серед причин, які не дають змоги викоренити з армійського середовища порушення законності та правопорядку, були названі соціально-побутова невлаштованість офіцерського складу, недосконалість законодавства, внаслідок чого в армію йдуть представники найменш забезпечених верств населення, та інші.

Комісія у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни при Президії Верховної Ради України з глибоким сумом сповіщає, що 14 грудня 1994 року на 93-му році життя помер член комісії, колишній працівник Українського штабу партизанського руху, ветеран Великої Вітчизняної війни, доктор історичних наук

СИНЬКО Іван Іванович

і висловлює щире співчуття рідним і близьким покійного.

Новонароджений уже бігає

Більшість колективу київського Науково-виробничого центру «Інформатика», який очолює відомий фахівець авіабудівельної галузі Володимир Татаренко, вийшла з військово-промислового комплексу. Досвідчені науковці, інженери, техніки взялися за проектування та розробку першого в Україні електромобіля.

Дослідний примірник «Києва» (так назвали електромобіль) вже пробіг чимало тисяч кілометрів. І засвідчив, що на одній зарядці акумулятора може подолати до 100 кілометрів, розвивати швидкість до 90 кілометрів на годину, перевозячи до 350 кілограмів вантажу. У недалекому майбутньому електромобіль на одній зарядці зможе пробігти понад 300 кілометрів.

Електромобіль — вигідна річ. Він екологічно безпечний, на зарядку акумуляторів використовує, як правило, дешеву «нічну» електроенергію. Навіть сьогодні поїздка на ньому у 50—60 разів дешевша, ніж на бензиновому чи дизельному.

Володимир Татаренко і його колеги переконані: Україні навіть пощастило, що вона не має розвинутого автомобілебудування. Це дає можливість уникнути значних капіталовкладень на реконструкцію і перепрофілювання традиційних автозаводів. Мало того, для виробництва електромобілів можна ефективно використати наявну матеріально-технічну базу.

Так, Луцький автозавод, з яким укладено відповідну угоду, зможе продовжувати випуск ходової частини, кабін, кузовів. Органічно вписуються у спільну діяльність українські виробничі об'єднання «Етал» (виготовляє електроперетворювачі) та «Олександріяпровод».

Звичайно, не обійтися й без зарубіжних партнерів. Є такі. Це російський концерн «Дальполиметалл», який вже поставив по 60 тонн свинцю, цинку для виробництва акумуляторів, ряд підприємств Саратова, де виготовляють компактні, надійні електромотори, які раніше використовували у військових літаках.

Відома американська фірма «Дженерал Моторс» допоможе у будівництві в Україні заводу з випуску потужних довговічних акумуляторів. До речі, для цього будівництва є і майданчик, і документація.

Щодо попиту на електромобіль: вже сьогодні ним із задоволенням користувалися б поштовики, медики, заклади торгівлі, тисячі індивідуальних власників.

У НВЦ «Інформатика» добре розуміють, що нині годі сподіватися на дійову державну підтримку. Тому вирішили звернутися за допомогою до майбутніх споживачів. А інструментом для залучення потрібних коштів стало нещодавно створене Акціонерне товариство «Електромобіль», співзасновниками якого, крім «Інформатики», є кілька великих підприємств, науково-дослідних центрів, у тому числі Інститут електрозварювання імені Патона. Прикметно, що зі своїми акціонерами товариство планує на пільгових умовах розрахуватися саме електромобілями.

Генрі Форд спочатку був автогонщиком. А коли задумав будувати автомобілі, то через брак власних коштів вирішив заснувати компанію, залучив кошти багатьох інших людей. Так вдалося розгорнути виробництво, продукція якого змінила не тільки обличчя Америки, а й усього світу. Може, вітчизняний електромобіль якраз і є тим «ключиком», який відкриє Україні нові горизонти.

Олександр САЛМИГІН (Укрінформ).

На знімку: дослідний електромобіль «Київ».

Фермерському роду нема переводу

Фермер із села Капулівка Нікопольського району Семен Губеня прославився не випадково. У нього універсальна сівалка власної конструкції: сіє все, не лише пшеницю, кукурудзу чи цукрові буряки, навіть і цибулю. Млин змайстрував теж власноручно: і теж усе підряд меле. А, скажімо, ячменю фермер зібрав цього року по п'ятдесят центнерів з гектара — найбільше в районі.

Та Семен Юхимович виявився ще й неабияким істориком-краєзнавцем. Він твердить, що перш ніж на тутешніх берегах і островах Дніпра одна за одною виникли п'ять Запорозьких Січей, спочатку вздовж родючих заплав оселялися перші українські... фермери. В шістнадцятому столітті — раніше, ніж в Америці, Канаді чи ще десь. Утікав, мовляв, сюди гордий та непокірний люд і починав вільно та самостійно хазяйнувати. Губеня про це свідчить авторитетно і пристрасно, оскільки себе оголошує нащадком тих перших фермерів, перекази про які в його роду передавалися з покоління в покоління.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Власне міністерство?

Ще не так давно понад 40 виробничих об'єднань, заводів, спеціалізованих на випуску ковальсько-пресового устаткування, добре знали про стан справ у своїх колег — над чим працюють, які впроваджують нові види продукції тощо. А сьогодні ніхто нічого не координує. В результаті навіть два сусідні заводи розробляють однакові верстати, технологічні процеси...

Щоб узгодити дії, спрямовані на вдосконалення своєї продукції, директор Хмельницького заводу «Пригма-прес» Сергій Василишин запросив до себе керівників споріднених підприємств, проектувальників і науковців з України і провів своєрідну нараду-семінар. Всі учасники — і науковці, і ковалі-практики — підтримали думку про необхідність створення координаційного центру. Це своєрідне міні-міністерство у майбутньому розташується на базі виробничого об'єднання «Пригма-прес», яке сьогодні успішно співпрацює з фірмами Італії, Німеччини, Чехії, Швейцарії завдяки сильному конструкторському апаратові, талановитим інженерам, організаторським здібностям директора. Тут окрім суто виробничих програм по-діловому реалізують і соціальні.

«Пригма-прес» може стати лабораторією передового досвіду у ковальській галузі.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницький.

Хлопці повернулись...

У столиці з'явився пам'ятник українським воїнам, полеглим у Афганістані,— їх більш як три тисячі. І ось троє повернулись на Батьківщину в бронзі. Мужність, стійкість, трагедія — все це відбилося у постатях «афганців» скульптора Миколи Олійника.

Відбувся мітинг. До пам'ятника лягли живі квіти. Після панахиди за убієнними, що відбулась у Храмі пам'яті жертв афганської війни, його настоятель отець Сергій освятив монумент. Урочистим маршем пройшла рота почесної варти. Прозвучав рушничний салют, пісні...

Фото Володимира РЕПИКА.

Університет журналістики

У Полтаві відкрито вечірній університет журналістики. Ініціаторами його створення виступили правління обласної організації Спілки журналістів України, редакції газет «Зоря Полтавщини», «Молода громада» та облтелерадіокомітет. Бажання навчатись виявили близько ста полтавців, серед яких 20 спеціалістів із вищою освітою, чимало позаштатних кореспондентів і більше 40 старшокласників, які мріють у майбутньому стати студентами факультетів журналістики вузів України. До речі, університет виник не на голому місці: подібний заклад діяв тут у 60—70-х і на початку 80-х років і чимало його випускників стали маститими журналістами.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

Герой Росії виріс на Придніпров'ї

Світова преса повідомляла про героїчні дії космонавта Юрія Маленченка, який, очолюючи нещодавно інтернаціональний екіпаж, зміг зістикувати пілотований ним корабель із транспортним, коли відмовила автоматика. За цей подвиг він був удостоєний звання Героя Росії. Юрій народився і виріс у селі Павлівка Світловодського району. Це вже другий космонавт-герой — уродженець Кіровоградщини. Перший був двічі Герой Радянського Союзу Леонід Попов з Олександрії. Можливо, з'явиться й третій — тепер уже Герой України, оскільки є домовленість українського і американського президентів про підготовку спільного космічного екіпажу.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

КОМПРОМІС ІЗ СИЛАМИ ЗЛА ЗГУБНИЙ ДЛЯ ЛЮДСТВА

9—10 грудня 1994 року в Києві у Будинку вчителя працювала міжнародна конференція «Уроки розстріляного Відродження». Її організували секретаріат Спілки письменників України, ПЕН-клуб, товариства «Просвіта», «Україна», «Меморіал». Скликання конференції пов'язане з трагічними подіями в історії України: шістдесят років тому 16—17 грудня 1934 року каральними органами були розстріляні письменники Кость Буревій, Олекса Влизько, Григорій Косинка, Іван Крушельницький, Дмитро Фальківський. Вони стали першими жертвами нової хвилі терору, що здійнялася після спровокованого НКВС убивства С. Кірова.

Важка то справа — встановлювати дати й окреслювати періоди в українській історії XX століття. Як відділити стан голодомору від стану катівні? Як розсортувати ці роки — 1929, 1932, 1933, ...34, ...37? Яку об'єктивну ознаку обрати — коли помирали більше, кого вбивали частіше?

Грудневі дні — дні поминання знищених митців. Письменників, науковців, художників, діячів театру, музикантів. Мозку і совісті нації, творців і світочів її духовного Відродження. Відродження, яке не здійснилося, бо було скатоване і сплюжене. Людству не дано було потішитися його плодами — внеском до скарбниці світової цивілізації. Розстріляне Відродження України лишається в історії уроком і перестерогою для всеелюдської спільноти. Тому і приїздять до Києва діячі культури із Франції, США, Канади, Німеччини, Литви, Латвії, Росії, Білорусі, Польщі. Адже коли чиниться трагедія на царині культури, б'є той дзвін, котрий — по кожному.

Це була не просто зустріч-реквієм, хоча відкривалася вона саме поминанням душ, що відійшли без хреста і молитви (а часто — й без могили).

— Нам хотілося поставити конференцію на рівень наукового осмислення, конструктивної розмови, спрямованої в сучасність, — каже Євген Сверстюк.

Нам важко дати раду із своєю сучасністю, може, саме тому, що не знаємо до кінця, що нам чинити із своїм минулим. В минулому — могили, де нерідко зовсім поруч — жертва, донощик і кат. У сучасному суспільстві вони теж часто живуть поряд, і поряд живуть їхні діти, і з цієї сучасної реальності проростає наше спільне майбутнє. Чи треба, чи можливо сьогодні зводити рахунки, волати про помсти? Адже це є неминучістю — нове насильство, нове коло — не Дантового, земного пекла.

Можливо, це питання стало одним з основних, на які шукали відповідь на конференції. Вироблення гуманістичної концепції, пошук шляхів до громадянського порозуміння — складне завдання, що потребує великої духовної й інтелектуальної роботи.

Девізом конференції можуть вважатися слова з «Подражання 11-му Псалму» Т. Шевченка: «Я на сторожі коло їх поставлю слово»...

«Ми дуже часто вживаємо цю цитату, але рідко наповнюємо її істинним, релігійним змістом, — тлумачить Є. Сверстюк вибір гасла. — Тим часом це одне з найглибших положень про Слово, яке створило світ. Світ засвідчується Словом. Слово — ангел-хоронитель, це те вище, що возвеличує людину, підіймає її над суетою. І тому в усі часи поети сприймалися свідомістю народу як речники божества, пророки. Що в усі часи не завадило натовпові каменувати своїх пророків. А у високоінтелектуальному XX столітті творчий шлях часто ставав дорогою на Голгофу.

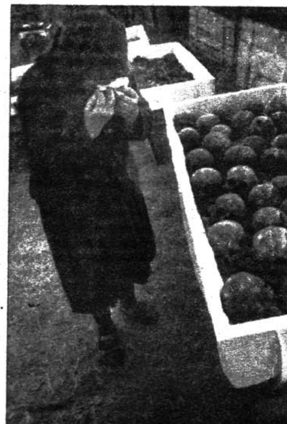

І вирване з рук творця Слово порожніло, профанувалося, лишалося в кращому разі не більш як комунікативною одиницею, в гіршому — ставало знаряддям зла і носієм неправди. Досі отруєні слова, що проросли з більшовицького насильства й нігілізму, потворять душі людей. Як важливо для нашого суспільства повернути Слову силу, що її вклав у нього Бог!

І звідси — чи не найголовніший урок, який посилає нам минуле: для людини, котра вступає на благословенну і водночас смертельно небезпечну ниву творчості, орієнтація на вищі духовні цінності має бути безоглядною.

В умовах України служіння Слову, Духові завжди оплачувалося найвищою ціною. І це одна з чеснот нашого народу, що після кожного чергового плюндрування з'являлися нові високочолі й одчайдушні, що прагли реалізувати себе на тернистому шляху творення — всупереч усім обставинам і перестерогам. Серед них були дуже різні люди за етикою, особистісними критеріями. І по-різному поводилися вони, особливо в час жахливого експерименту, здійснюваного більшовицьким режимом. До речі, теми виступів свідчать, що доповідачі, зокрема, прагнули дати психологічний і соціальний зріз покоління, яке творило українське Відродження.

Висновок можна сформулювати такий: до реалізації свого таланту, свого вищого поклинання піднялися лише оті, хто ніс у душі вищі цінності. Не маючи їх, навіть найобдарованіші швидко розмінювалися на кон'юнктуру політичну й естетичну».

Наостанку варто, напевне, згадати ще про один урок — політичний. Адже це безпрецедентний в історії випадок, коли режим, що організував криваву війну проти власного народу, майже неприховано знищував інтелігенцію, демонстративно топтав елементарні права людини, права нації, — саме в найстрахітливіший період, у рік голодомору був визнаний державою, що має репутацію світоча демократії — США! То був великий, світової міри злочин, який не має виправдання (хоч і має пояснення — з мотивів певної політичної кон'юнктури). Врешті-решт, це визнання дорого обійшлося Заходові — адже воно означало, що треба діяти на рівних, співіснувати, навіть бути партнерами — із державою, де коївся сатанинський шабаш насильства. А держава з того часу почала вміло використовувати фактор визнання. Жорстоке придушення найменших поруків протесту щоразу прикривалося ознаками дружби із західними країнами. Так було після арештів 1972 року, та й всі інші трагічні моменти.

Компроміс із силами зла неможливий, аморальний, згубний для людства.

Але урок триває вже 60 років. Умовно беручи — 60...

Лариса ТРИЛЕНКО.

БЕЗПЛАТНОЇ МЕДИЦИНИ НЕ БУВАЄ

Вся справа в тому, хто платить за її послуги

Чи варто зайвий раз нагадувати, яка ситуація склалася в медицині. Сьогодні державне фінансування забезпечує потреби цієї галузі тільки на 30 — 40 відсотків, тож і сподіватися на особливий ефект послуг не доводиться.

Світовий досвід переконує, що найкращі результати дає система охорони здоров'я, що грунтується на медичному страхуванні. Наше суспільство до цього не готове ні економічно, ні психологічно. Адже багато хто ставиться до страхової медицини з острахом, бо вона — платна.

Отож, коротко про «безплатне» медичне обслуговування.

Всі ми працюємо, сплачуємо податки — в тому числі й на розвиток медицини. Причому, хто краще працює й більше заробляє, з того вираховуються й вищі податки. Такі люди, як правило, рідко вдаються до лікарняних листків, бо треба працювати та заробляти. Зате п'яниці, ледарі та всілякі хитруни «бюлетенять» місяцями — той під хмелем призвів до якоїсь аварії, той від пиятики втратив здоров'я і не вибуває з лікарні... Ось для кого медицина справді безплатна. Бо який внесок цих нероб у її розвиток — зрозуміло. Так хто ж оплачує їхнє лікування? Той, хто працює. Це несправедливо.

Ми маємо поступово підводити людей до розуміння того, що насправді безплатної медицини не існує, за неї весь світ дуже багато платить. Причому саме страхова медицина — найефективніша.

Але перехід до неї має бути поступовим. За умов спаду виробництва та в період стабілізації економіки необхідно відпрацювати механізм бюджетно-страхової медицини. Суть його в тому, щоб на ту частку, на яку держава не в змозі забезпечити фінансування охорони здоров'я, матеріально забезпечена частина населення проводила адресне добровільне медичне страхування власного життя і здоров'я, а підприємства страхували своїх працівників. Ці кошти медичні страхові компанії виплачували б медичним закладам за лікування. Причому мається на увазі, що на лікування кожного застрахованого буде витрачена також частка бюджетних коштів, виходячи з фактичних обсягів державного фінансування охорони здоров'я.

За бюджетно-страхової медицини власник медичного страхового поліса має право отримати висококваліфіковану допомогу в медичному закладі на власний вибір на суму страхового внеску, а також на суму бюджетного фінансування, виходячи із фактичного його обсягу. Крім того, якщо із застрахованим стався нещасний випадок, він додатково отримує страхове відшкодування, яке, за його бажанням, можна також спрямовувати на лікування.

У разі смерті застрахованого його спадкоємцям повертають страховий внесок або його залишок після лікування, а також виплачують страхове відшкодування в розмірі страхового внеску. Невикористані страхові внески на лікування на момент закінчення терміну медичного страхування повертаються застрахованим з процентами.

За колективного медичного страхування громадян коштом підприємств, де вони працюють, необхідну медичну допомогу їх працівникам забезпечують за незначних страхових внесків на одного працюючого.

Контроль за якістю лікування здійснює оперативна група висококваліфікованих лікарів протягом усього часу лікування.

Саме таку схему бюджетно-страхової медицини за підтримки місцевих органів влади ось уже третій рік випробують в Житомирі на базі першого територіального медичного об'єднання, і вона дає позитивні результати. За таким принципом акціонерна страхова компанія «АСКО-Медсервіс» співпрацює також з іншими медичними закладами.

Водночас наша практика свідчить, що через відсутність економічного механізму, який заохочував би підприємства додатково фінансувати охорону здоров'я через добровільне медичне страхування своїх працівників, розвиток бюджетно-страхової медицини в країні буде гальмуватися. Адже сьогодні кошти, що їх використовують для добровільного медичного страхування, держава відносить до фонду споживання. Але яке ж це споживання, коли людину лікують?

Ми переконані, що спрямовувані на це кошти потрібно звільнити від оподаткування. А максимальний розмір відрахування на добровільне медичне страхування має бути певним чином лімітовано, наприклад, відносно середньої місячної або річної заробітної плати працюючих. Згодом, за зростання рівня доходів підприємств і їх працівників, частка бюджетного асигнування на їхнє лікування може зменшуватися, а частка витрат за рахунок добровільного медичного страхування — відповідно зростати.

Підприємства, в яких через деякий час середня заробітна плата працюючих досягне високого (передбаченого нормативами) рівня, можуть бути переведені на обов'язкове медичне страхування їх працівників з віднесенням цих витрат на собівартість продукції. Добровільне медичне страхування на цих підприємствах провадитимуть тоді за рахунок їх чистого прибутку.

Для прошарків населення, які мають значно вищий рівень матеріального забезпечення порівняно з переважною більшістю населення, можна було б уже тепер ввести обов'язкове медичне страхування за рахунок власних коштів або коштів комерційних структур, де вони працюють, з обов'язковим звільненням цих коштів від оподаткування.

Така модель бюджетно-страхової медицини, яку ми пропонуємо на перехідний етап, дозволила відпрацьовувати складові частини й елементи страхової медицини поступово, з кожним підприємством і громадянином, зробити перехід до класичної форми страхової медицини плавним.

Передбачаємо запитання: як бути із малозабезпеченими громадянами? На етапі бюджетно-страхової медицини їх лікування має повністю забезпечуватися за рахунок бюджетного фінансування.

Варто наголосити на такому: впровадження бюджетно-страхової медицини не вимагає від держави додаткових коштів, вона просто має створити необхідні умови для підприємств і працюючого населення. А ще, на наш погляд, бажано було б проаналізувати, як використовуються кошти, що їх підприємства й організації відраховують у фонд соціального страхування. Якщо вони не використані на оплату лікарняних, то частину їх, можливо, повертати підприємствам для подальшого використання на добровільне медичне страхування працівників.

Тепер про іншу грань проблеми — ставлення працівників охорони здоров'я до впровадження страхової медицини. Головне, щоб вони були зацікавлені в цьому. На наш погляд, медичні працівники також мають бути акціонерами медичних страхових компаній. Це важливо ще й тому, що тоді страхові компанії матимуть економічні важелі впливу на медичних працівників, а отже ефективніше на кінцеві результати діяльності закладів охорони здоров'я.

За переходу до ринкової економіки медичні працівники опиняються в числі найменш соціально захищеної частини населення, тому було б доцільно дозволити їм вкладати приватизаційні сертифікати у свої медичні страхові компанії. Можна було б передбачити також, щоб підприємства повертали страховим компаніям кошти на суму сертифікатів, вкладених сюди медичними працівниками.

Звичайно, за акціонування страхових компаній медичними працівниками постає питання — як створити ефективний механізм контролю за якістю лікування застрахованих? Адже за класичною схемою цей контроль, як правило, здійснюють саме страхові компанії. Виникає певне протиріччя, але воно не так суттєве порівняно з тим, що можна розв'язати проблему соціального захисту медичних працівників за ринкових умов.

А варіантів дій є кілька. Можливо, страхові компанії власним коштом фінансуватимуть незалежний контрольний орган (юридичну особу), який перевірятиме, як медичні заклади обслуговують застрахованих. Цей контроль, можливо, доцільно покласти на фонди медичної допомоги, які діятимуть при місцевих Радах народних депутатів.

На етапі дії бюджетно-страхової медицини, яка одразу певною мірою зніме напруження у розв'язанні фінансування питань охорони здоров'я, Президент, Верховна Рада й уряд України зможуть, спираючись на власний і світовий досвід, виробити раціональний механізм подальшого безболісного для населення впровадження системи медичного страхування з виходом через 3—4 роки на її класичну систему.

Володимир КОЛОМИЙЧУК,
головний лікар територіального медичного об'єднання № 1 Житомира.

Василь РУДЮК,
генеральний директор акціонерної страхової компанії «АСКО-Медсервіс», кандидат технічних наук.

ИНФОРМАЦИЯ О ЧЕТВЕРТОМ ВЫПУСКЕ АКЦИЙ

А. Характеристика эмитента

Акционерный банк «Приват-Эксел», зарегистрированный Национальным банком Украины 1 декабря 1992 г. под № 131 в форме акционерного общества закрытого типа, решением собрания учредителей 10 июля 1993 г преобразован в акционерное общество открытого типа.

Учредителями банка являются граждане Украины.

Юридический адрес:

Украина, 310052, г.Харьков, ул.Краснооктябрьская, 90

Органами управления банка являются:

собрание акционеров;

совет банка;

правление банка.

Высшим органом управления банка является собрание акционеров, которое созывается не менее одного раза в год.

Совет банка возглавляет академик Петросов Валерий Альбертович.

В период между очередными собраниями управление банком осуществляет исполнительный орган — правление.

Председатель правления — Лисицкая Инна Афанасьевна, образование высшее по специальности «Финансы и кредит», имеет 24-летний стаж работы в банковской системе.

Главный бухгалтер — Махно Людмила Владимировна, образование среднее, стаж работы в банковской системе 20 лет.

Численность работающих на 1.11.94 г. 26 человек.

Административные и экономические санкции с момента образования на банк не налагались.

Б. Сведения об эмиссии ценных бумаг

Решение о четвертом выпуске акций принято собранием акционеров 6 октября 1994 г., протокол № 9.

Финансовые ресурсы, полученные в результате эмиссии акций будут использованы в целях экономического и социального развития региона, становления рыночной экономики на Украине, развития сети филиалов АБ «Приват-Эксел».

Общий объем четвертого выпуска акций 10 миллиардов крб, что составляет 100000 простых именных акций по 100000 крб каждая.

Срок подписки на акции установлен с 20 декабря 1994 г. по 20 июня 1995 г.

Подписчиками акций могут быть физические и юридические лица при 100% оплате.

Акции реализуются по курсовой стоимости.

Владельцы акций имеют право продавать, завещать, дарить с обязательной регистрацией изменения владельца в книге регистрации.

Если превышение фактической подписки меньше или равно 1/3 объявленной суммы, решение о ее принятии или отклонении принимает правление АБ «Приват-Эксел».

В связи с инфляцией дивиденды по акциям начисляются в период проведения открытой подписки ежемесячно и направляются на покупку акций.

В. Перечень и результаты предыдущих эмиссий

По состоянию на 01.11.94 г. банком проведено три эмиссии простых именных акций, которые согласно действующему законодательству прошли регистрацию в Министерстве финансов и Национальном банке Украины.

Первая эмиссия была зарегистрирована Министерством финансов Украины 01 июля 1993 г. (регистрационный номер 82/1/93) на сумму 235 млн крб (2350 простых именных акций номинальной стоимостью 100000 крб каждая).

Вторая эмиссия зарегистрирована 30 марта 1994 г. (регистрационный номер 124/1/94) на сумму 2757 млн крб (27570 простых именных акций номиналом 100000 крб).

Третья эмиссия зарегистрирована 7 декабря 1994 г. (регистрационный номер 490/1/94 на сумму 9625600000) крб (96256 простых именных акций номинальной стоимостью 100000 крб каждая).

На момент принятия решения об объявлении четвертой эмиссии акций объем оплаченного уставного фонда составляет 12618 млн крб.

Г. Факторы риска

Принимая решение о покупке акций АБ «Приват-Эксел», следует учитывать такие факторы риска:

ухудшение общей экономической ситуации на Украине;

возможность гиперинфляции;

форс-мажорные обстоятельства (война, стихийные бедствия).

Д. Организация размещения акций

Размещение акций АБ «Приват-Эксел» осуществляется головным банком и филиалом.

Адрес: г.Харьков, ул.Краснооктябрьская, 90
Телефон: (0572) 12-16-87, 12-12-43
Факс: 12-50-33
г.Харьков, ул.Гамарника, 12
Телефон (0572) 12-45-86

Баланс АБ «Приват-Эксел» на 01.11.1994 г.

(млн крб)

№ п.п.	Актив	Сумма
1.	Касса	3005
2.	Средства на корреспондентском счете в НБУ	20558
3.	Кредиты, выданные банком	25433
4.	Основные средства	1036
5.	Отвлеченные средства	31949
6.	Дебиторы банка	435
7.	Прочие активы	1839
	Баланс	84255
№ п.п.	Пассив	Сумма
1.	Уставный фонд	12618
2.	Резервный фонд	1235
3.	Другие фонды	2403
4.	Расчетные и другие счета клиентов	22984
5.	Вклады и депозиты	7756
6.	Другие кредиторы	3833
7.	Прочие пассивы	1477
8.	Прибыль банка	31949
	Баланс	84255

Председатель правления И.А.ЛИСИЦКАЯ.

ШАНОВНІ АКЦІОНЕРИ АППБ «АВАЛЬ»

Згідно з рішенням ради банку від 13.10.94 р., протокол № 4, 27 січня 1995 року відбудуться загальні збори акціонерів з порядком денним:

1. Про результати діяльності банку за 1994 р.

2. Про підсумки передплати на акції банку.

3. Про затвердження змін та доповнень до статуту банку.

4. Про збільшення статутного фонду банку.

5. Різне.

Про вашу участь у зборах необхідно до 10.01.95 р. повідомити по телефону 295-71-68, 290-86-50.

Збори відбудуться о 15 годині за адресою: м. Київ, вул. Лєскова, 9.

У разі неможливості бути на зборах ви можете довірити представлення своїх інтересів голові правління банку або іншій особі.

ПРАВЛІННЯ БАНКУ.

ДОРУЧЕННЯ

Я, ______________________________ паспорт

(прізвище, ім'я, по-батькові)

серія _____ № _____ виданий _____ р. В ВС—РВК акціонер АППБ «АВАЛЬ» ___ власник ___ штук простих іменних акцій банку на загальну суму _____ крб.

дійсним доручаю голові правління АППБ «АВАЛЬ» Шпигу Федору Івановичу представляти мої інтереси на загальних зборах акціонерів АППБ «АВАЛЬ», які відбудуться 27 січня 1995 року, у повному обсязі моїх прав і обов'язків.

Дата __________ Підпис __________

Доручення надіслати за адресою: 252011, м.Київ, вул. Лєскова, 9, АППБ «АВАЛЬ»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДРУГИЙ ВИПУСК АКЦІЙ ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЦЕНТРАЛЬНА ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ»

А. Характеристика емітента

1. Фірмове найменування: Відкрите акціонерне товариство «Центральна інвестиційна компанія».

2. Місцезнаходження: 257000, м.Черкаси, вул.Хрещатик, 195.

3. Дата заснування: Відкрите акціонерне товариство «Центральна інвестиційна компанія» засновано на підставі рішення загальних зборів акціонерів 27 липня 1994 р. і зареєстровано рішенням юридичного відділу Черкаського міськвиконкому, свідоцтво N 21383488.

4. Предмет діяльності:

— інвестиційна діяльність, акумулювання коштів (у тому числі — валютних) вітчизняних та іноземних, фізичних і юридичних осіб, приватизаційних паперів для здійснення діяльності з сумісного інвестування в цінні папери та розміщення цих коштів в об'єкти економіки України згідно чинного законодавства для отримання прибутку та реалізації соціально-економічних інтересів акціонерів та учасників;

— діяльність з випуску цінних паперів;

— діяльність, пов'язана з обігом приватизаційних паперів;

— трастова, комерційна, комісійна діяльність щодо цінних паперів;

— інформаційна, науково-дослідна, редакційно-видавнича, рекламна, консультаційна, маркетингова, зовнішньоекономічна та інші види діяльності, пов'язані з інвестиціями та обігом цінних паперів.

5. Засвідчені ревізором бухгалтерський баланс і розрахунки фінансових результатів за останні три завершені фінансові роки: Компанія створена в 1994 році і не має звітів за завершений фінансовий рік.

6. Бухгалтерський баланс станом на кінець останнього кварталу перед прийняттям рішення про випуск акцій:

	Активи	(млн.крб.)
1.	Основні засоби	839,4.
2.	Розрахунки з учасниками	385,1
3.	Виробничі запаси	85,2.
4.	Витрати майбутніх періодів	133,1
5.	Розрахунки з дебіторами	573,1
6.	Каса	0,7
7.	Розрахунковий рахунок	60,0.
8.	Інші грошові кошти	1000,0
	Разом по активу	3076,6
	Пасиви	(млн.крб.)
1.	Статутний фонд	3000,0
2.	Прибуток	0,5
3.	Розрахунок з кредиторами	76,1
	Разом по пасиву	3076,6

7. Звіт про статутний фонд: статутний фонд на день прийняття рішення про другий випуск акцій складає 3000000000 (три мільярди) карбованців і повністю сплачений.

8. Чисельність працюючих: 16 осіб.

— президент правління «Центральної інвестиційної компанії» — Гречуха Валерій Юрійович, освіта вища, кандидат технічних наук, доцент, стаж роботи — 16 років;

— віце-президент з фінансів — Мартюшева Лариса Степанівна, освіта вища, кандидат економічних наук, доцент, кваліфікація — інженер-економіст, стаж роботи 23 роки;

— віце-президент з інформаційно-аналітичних питань — Глущенко Володимир Іванович, освіта вища, кандидат технічних наук, доцент, кваліфікація — інженер- механік, стаж роботи — 34 роки;

— голова експертної комісії — Дороніна Майя Степанівна, освіта вища, кандидат економічних наук, доцент, кваліфікація — інженер-економіст, стаж роботи — 28 років;

— головний бухгалтер — Капля Сергій Васильович, освіта вища, кваліфікація — економіст, стаж роботи: загальний — 12 років, на посаді головного бухгалтера — 2 роки.

Б. Опис ділової активності емітента

На сьогодні «Центральна інвестиційна компанія» має:

— дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску й обігу цінних паперів за № 447 від 24 жовтня 1994 року;

— свідоцтво Міністерства фінансів України про реєстрацію випуску інвестиційних сертифікатів — реєстраційний № 53/3/94 — видане 10 листопада 1994 року.

Компанія відкрила філію — «Перший закритий взаємний фонд», який здійснює спільне інвестування шляхом мобілізації грошових коштів вітчизняних, іноземних інвесторів та приватизаційних паперів населення України.

Компанія надає консультаційні послуги з питань приватизації та акціонування, виконує науково-дослідні роботи з питань формування фондового ринку України та техніко-економічного розвитку підприємств, які підлягають приватизації.

В. Дані про емісію цінних паперів

1. Дата і номер протоколу прийняття рішення про випуск цінних паперів.

Статутний фонд Компанії складає 3000000000 (три мільярди) карбованців. Зборами акціонерів Компанії (протокол № 4 від 9 листопада 1994 р.) прийнято рішення про збільшення статутного фонду та проведення другої емісії акцій на 2000000000 (два мільярди) карбованців.

Загальна сума статутного фонду складатиме 5000000000 (п'ять мільярдів) карбованців.

2. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії: збільшення статутного фонду.

3. Запланований обсяг другої емісії: 2000000000 (два мільярди) карбованців. Акції другого випуску здійснюють обіг тільки на території Черкаської області.

4. Вид і категорії акцій, пов'язані з ними права: акції прості іменні, форма випуску — безготівкова. Одна акція — один голос.

5. Засновники і можливі права, що надаються власникам привілейованих акцій: засновники не мають привілеїв перед акціонерами Компанії. Привілейовані акції Компанія не випускає. Засновникам належить 40,03 % акцій Компанії.

6. Кількість, номінальна вартість і сума емісії: 20000 (двадцять тисяч) штук акцій номінальною вартістю 100000 (сто тисяч) карбованців, що в сумі становить 2000000000 (два мільярди) карбованців.

7. Число серій і порядкові номери: серія СА-2 NN 00001 — 20000.

8. Місце продажу: 257000, м.Черкаси, вул.Орджонікідзе, 46, тел. 42-30-97, 42-30-67.

9. Початок передплати: 3 грудня 1994 р.

10. Початок продажу: 3 січня 1995 р.

Кінець продажу: 3 червня 1995 р.

11. Інформація про можливі привілеї власників акцій: згідно зі статутом Компанії акціонер має право брати участь в управлінні правами Компанії, отримувати частку прибутку від діяльності Компанії у вигляді дивідендів, переважне право на придбання додатково випущених Компанією цінних паперів інших емітентів, продаж яких здійснює Компанія.

12. Запланований курс: 200 000 (двісті тисяч) карбованців.

13. Дії, що проводяться в разі перевищення або недосягнення рівня передплати: відмова від зайвої передплати здійснюється з кінця переліку передплатників, в разі недосягнення рівня 60 % від загального обсягу другої емісії передплата вважається недійсною. Особам, які передплатили акції, повертаються внесені ними суми або інше майно не пізніше, як через 30 днів після прийняття рішення про недійсність передплати, про що правління Компанії обов'язково дає оголошення в пресі.

14. Заплановані проценти, метод нарахування і строк виплати дивідендів.

Виплату дивідендів планується здійснювати один раз у рік за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні Компанії після сплати встановлених законодавством податків та інших обов'язкових платежів.

Дивіденди нараховуються на номінальну вартість акцій.

15. Адреса місця виплати доходів, здійснення операцій і депонування: дивіденди виплачуються через 30 днів після затвердження їх розміру щорічними загальними зборами акціонерів, Виплата проводиться за адресою: м.Черкаси, вул.Байди-Вишневецького, 4. За бажанням акціонерів дивіденди можуть бути перераховані на особистий ощадний рахунок.

Г. Перелік і результати попередніх емісій цінних паперів, а також розподіл цінних паперів за видами.

Перша емісія акцій (акції серії СА-1 від 000001 до 300000) в обсязі статутного фонду 3000000000 (три мільярди) карбованців простих іменних акцій, кількістю 300 000 штук, вартістю однієї акції 10000 карбованців, повністю сплачена. Керівним працівникам Компанії належить 1,6933 долі статутного фонду.

Д. Фактори ризику

Факторами ризику, які можуть впливати на діяльність «Центральної інвестиційної компанії», є: погіршення економічної ситуації в Україні та зміни в законодавстві з питань інвестицій, цінних паперів та оподаткування.

Е. Організація розміщення акцій

Передплата акцій проводиться за адресою: м.Черкаси, вул.Орджонікідзе, 46.

Контактні телефони: (0472) 42-30-67, 42-30-97.

ИНФОРМАЦИЯ о выпуске акций первой эмиссии акционерного общества «Корпорация Электроюжмонтаж»

А. Характеристика эмитента

Акционерное общество «Корпорация Электроюжмонтаж» (далее общество) учреждено как общество открытого типа и зарегистрировано 4 июля 1994 г. распоряжением исполкома Харьковского городского Совета народных депутатов № 21242894.

Местонахождение общества: 310022, Украина, Харьков, Госпром, 6 подъезд, 8 этаж, тел. (0572) 47-81-24, 43-61-21, факс 43-50-25.

Банковские реквизиты: р/сч. 200467339 в ХРУ УАК ПИБ г. Харькова МФО 351458.

Предметом деятельности общества является:

оказание услуг по аттестации, лицензированию, согласно аттестату аккредитации экспертной комиссии № 145 от 14.09.93 г., на специальные виды строительных, монтажных и пусконаладочных работ;

производство продукции производственно-технического назначения и товаров народного потребления;

строительные, строительно-монтажные, ремонтные, пусконаладочные и другие подобного вида работы.

Общество вправе осуществлять любые иные виды деятельности, не противоречащие целям и действующему законодательству.

На момент принятия решения о выпуске акций уставный фонд в размере 300000000 (триста миллионов) карбованцев выплачен полностью.

Административные и экономические санкции государственными органами не налагались.

Органами управления общества являются:

общее собрание акционеров;

правление;

исполнительная дирекция.

Высшим органом управления является общее собрание акционеров.

Правление и исполнительная дирекция общества руководят его деятельностью в рамках своих полномочий, предоставленных им общим собранием акционеров и уставом общества.

Численность сотрудников исполнительной дирекции общества 17 человек.

Генеральным директором общества избран Сенча Вадим Иванович.

Сенча В.И. — 1943 года рождения, образование высшее техническое, инженер-электрик, производственный стаж 34 года.

Чайников Юрий Васильевич — директор по экономике и экспорту, 1945 г. рождения, образование высшее техническое, инженер-электрик, производственный стаж 31 год.

Б. Описание деловой деятельности

В соответствии с предметом деятельности общества, определенным уставом, АО «Корпорация Электроюжмонтаж» выполняет в 1994 г. разработку системы контроля качества электромонтажных и наладочных работ на атомных электростанциях:

оказываются услуги по обследованию электромонтажных организаций и выдаче экспертных заключений, согласно аттестату аккредитации экспертной комиссии, региональным центрам по лицензированию;

проводится разработка электромонтажных зданий, отвечающих современному уровню;

выполняются электромонтажные работы, работы по АСУ ТП и пусконаладочные на зарубежных объектах (ТЭС «Рамин» в Иране) по договорам субподряда;

проводятся поставки зарубежным партнерам вспомогательных материалов и оборудования, для выполнения электромонтажных работ.

В. Сведения об акциях первой эмиссии

На общем собрании акционеров 21 июля 1994 г. (протокол № 1) принято решение о выпуске акций.

Цель использования финансовых ресурсов, привлеченных за счет эмиссии: инвестирование полученных средств в производственную, коммерческую, научно-исследовательскую деятельность.

Планируемый объем первой эмиссии — 3500000000 (три миллиарда пятьсот миллионов) карбованцев.

Вид ценных бумаг, выпускаемых в обращение, — акции простые, именные.

Привилегированных акций нет. Номинальная стоимость одной акции первого выпуска 100000 (сто тысяч) карбованцев.

Количество выпускаемых акций 35000 (тридцать пять тысяч) штук.

Акции реализуются по номинальной стоимости.

Акциям присваивается серия 1-к и номера от 00001 по 35000 включительно.

Начало подписки 20 декабря 1994 года.

Окончание 20 марта 1995 года (включительно).

Место подписки: г. Харьков, Госпром, 6 подъезд, 8 этаж, тел. 47-81-24, 43-61-21.

Общество для своих акционеров устанавливает льготы:

первоочередное право на приобретение дополнительно выпущенных акций;

первоочередное право на обеспечение товарами и услугами общества.

Размещение акций среди акционеров общество осуществляет самостоятельно без привлечения торговцев ценными бумагами.

При недостижении или превышении объявленного уровня подписки результаты утверждаются собранием акционеров.

Акции приобретаются на основе договора, в котором оговаривается стоимость, условия оплаты и порядок выдачи акций или сертификата на их суммарную номинальную стоимость.

Акция дает право на получение дивидендов, а также на участие в управлении обществом. Голосование на общем собрании акционеров проводится по принципу — 1 акция — 1 голос.

Размер дивидендов по акциям объявляется по итогам года исполнительной дирекцией и утверждается общим собранием акционеров.

Выплата дивидендов, проведение операций и депоирование осуществляется по адресу: г. Харьков, Госпром, 6 подъезд, 8 этаж.

Генеральный директор Акционерного общества «Корпорация Электроюжмонтаж» В.И.СЕНЧА.

Пані та панове!

Впевнене сьогодення та забезпечене майбутнє - це акції банку "Денді" ("Трайдент Банку").

Курсова вартість пакету 3 млн крб.

Розгалужена мережа супермаркетів, ресторанів, автозаправок, пунктів обміну валют приносять стабільні дивіденди.

Приєднуйтесь до нас!

Співвласникам прибуток гарантовано!

Наша адреса: м. Київ, вул. Щорса, 15, корп. 1, банк "Денді"("Трайдент Банк"). Телефон: 269 95 77, факс: 269 99 63

FULBRIGHT PROGRAM ANNOUNCEMENT

1995-1996 Academic Year

The Embassy of United States of America and the Ukrainian Ministry of Education have the honor of announcing the beginning of an open competition for grants under the Fulbright academic exchange program.

Eligibility

Candidates must possess a Candidate of Sciences or Doctor of Sciences degree and have excellent command of the English language. Candidates may apply to lecture or conduct research in the United States for one semester.

Fields of Specialization in the 1995-96 Fulbright Program

Ukrainian Studies	Economic and business
American Studies	Political Science and International Relations
Legal Studies	Pedagogy and educational administration

How to apply

Applications will be available from the Ministry of Education of Ukraine and at the office of ACTR/ACCELS (American Council of Teachers of Russian/American Council on Collaboration in Education and Language Study).Application forms are free of charge and may be duplicated. Completed applications must be sent or delivered to the following addresses by January 13, 1995:

ACCELS Office	Ministry of Education
vul. Volodymyrska, 60, Rm. 218	Prospect Peremohy, 10
Kiev Shevchenko University	Room 126
(044) 225-7182	(044) 216-2230

Арбитражным судом Харьковской области (310002, г.Харьков, ул.Сумская, 64) возбуждено дело № 2315/6-61 о банкротстве частного малого предприятия фирмы «Гарантия», директор Сямтомов Александр Викторович.

Адрес: 313610, Харьковская область, п. Близнюки, ул. Советская, 12, расчетный счет 000468901 в Близнюковском отделении АК АПБ «Украина», МФО 351050.

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

- более 100 наименований
- погрузчики:
  — ЕВ 618.56 (с 3-сторонней обработкой груза)
  — ДВ 1621.28 (для работы в ж/д вагонах)
- Поставляем электротельферы, погрузчики.

Новый товар:

тележки гидравлические (2т) для магазинов, складов, баз.

Покупаем списанные погрузчики

Украинско-болгарское СП «Глобус Лтд» 348047, Луганск, ул. Кошевого, 32.

Fax (0642) 54-73-02. Telex 118028 START UX.

Тел.: (0642) 54-00-71, 54-01-02, 54-70-72, 54-03-45.

ORIFLAME

ДОСТИЖЕНИЕ ЕСТЕСТВЕННОЙ КРАСОТЫ С ПОМОЩЬЮ ПРИРОДЫ, НАУКИ И "ОРИФЛЕЙМ"

Продукция фирмы **"ОРИФЛЕЙМ"** - в лучших магазинах Киева и Украины по ценам ниже европейских (специальная скидка для стран СНГ).

Комплексы кремов по уходу за любым типом кожи, коллекция кремов от морщин, кремы для молодой кожи на основе алоэ, декоративная косметика, щадящая кожу (без аллергенов, животных жиров и вредных химических примесей), ряд привлекательных парфюмерных изделий. Все эти средства для **ЕЖЕДНЕВНОГО УХОДА ЗА КОЖЕЙ** получили признание женщин 40 стран мира.

Мы разработали концепцию создания мягких, но **ЭФФЕКТИВНЫХ СРЕДСТВ НА НАТУРАЛЬНОЙ ОСНОВЕ**, которые сочетают в себе лучшее от природы и науки.

По вопросам оптовых поставок обращаться в дочернее предприятие фирмы **"ОРИФЛЕЙМ"** по телефонам: (044) 225-43-46, 244-38-93, факс: 244-28-19

Киевское предприятие «Промтехкомплект» формирует портфель заказов на поставку долот бурильных Самарского и Челябинского долотных заводов.

В ассортименте более 200 наименований.

Тел./факс (044) 266-55-65, 267-68-82.

Арбитражным судом Харьковской области возбуждено дело № 3591/6-61/16865 от 14.10.94 г. о банкротстве арендного предприятия «БОН» (юридический адрес: 313650, г.Барвенково Харьковской области, ул.Ленина, 14, р/счет 000643801 в Барвенковском отделении АК АПБ «Украина»).

Арбитражный суд принимает заявления кредиторов и санаторов в течение месяца со дня публикации по адресу: 310022, г.Харьков, ул.Сумская, 64.

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Сьогодні знову на цій сторінці - інформація пенсійного фонду «Оберіг». Ми продовжуємо знайомити Вас з договорами пенсійного забезпечення, що їх укладає пенсійний фонд, зокрема, розкажемо про договори квартальних, піврічних та річних виплат.

«ОБЕРІГ» ІНФОРМУЄ

Ці види договорів складають комплект строкових договорів, займають помітне місце в системі договорів пенсійного забезпечення. Вони поєднують досить високі нарахування з регулярними (квартальні, піврічні і річні) виплатами пенсії. Договори працюють за однією схемою: одноразовий внесок грошей і одноразова виплата доходів через визначений термін. Умови їх складені таким чином, щоби:

1) мати можливість наперед визначитись зі строками вкладання коштів (на 3 місяці, чи 6 місяців або рік);

2) за цей час ваші гроші не тільки збережуться, але й суттєво зростуть: за «Договором квартальної пенсії» прибуток складає 90%, за «Договором піврічної пенсії» - 270%, за «Договором річної пенсії» - 1400% (уже з вирахуванням податку, «чистими»).

Ці договори можна оформити і на третю особу: донька чи син - на маму чи тата і навпаки, один із подружжя - на другого. І навіть на своїх друзів.

Передбачається ввести страхування внесків та прийом пенсійних внесків від юридичних осіб по перерахуванню.

Особливістю вказаних договорів є те, що укласти їх можуть громадяни різного віку, звичайно, якщо їм виповнилося 16 років.

Пройти сьогодні можна будь-яку суму. Справа тільки в апетитах кожного. Хтось це зробить швидше, хтось розтягне надовше. Добра вам порада: якщо вже завелась у гаманці грошина, не розтринькуйте її на дрібниці, а згадайте народну мудрість: гроші роблять гроші. Керуючись нею, завітайте в Пенсійний фонд «Оберіг», укладіть вибраний вами договір. І Пенсійний фонд не підведе.

Приклад розрахунків:

Назва договору	Ви внесли	Отримуєте прибутку
Договір квартальної пенсії	1,5 млн. крб.	1,35 млн. крб.
Договір піврічної пенсії	2 млн. крб.	5,4 млн. крб.
Договор річної пенсії	3 млн. крб.	42 млн. крб.

Свої запитання Ви можете задавати безпосередньо в агентствах фонду або за телефонами:

(0572) 43-80-24, 21-10-16;
(0622) 35-39-64;
(0562) 41-20-03, 41-24-85;
(0412) 22-54-93.

Інформація про ПФ «Оберіг» друкується щочетверга в «Урядовому кур'єрі», щоп'ятниці в «Голосі України», щосуботи в «Сільських вістях» і в кожному номері «Земного щастя».

Інформацію підготувала пресова служба ПФ «Оберіг».

ТОМПО

2000 образцов итальянской мебели:
кухни, гостинные, спальни, сантехника и др.

Доставка и установка, услуги дизайнера

ВАМ ДОСТАТОЧНО ЗАПЛАТИТЬ ВСЕ ОСТАЛЬНОЕ МЫ СДЕЛАЕМ САМИ

МЫ БЫЛИ ПЕРВЫМИ И ОСТАЁМСЯ ЛУЧШИМИ!

Железнодорожное шоссе, 41, тел.: 294 81 81, факс: 269 87 18

МЕЛКООПТОВАЯ ДОПРОДАЖА

CMS 118

ЭЛЕКТРОННЫЕ КАССОВЫЕ АППАРАТЫ ЯПОНСКОЙ ФИРМЫ ROYAL

ИМЕЕТСЯ
- *Разрешение Главной Государственной налоговой инспекции № 73 от 2.06.94*
- *Сертификат (Заключение о соответствии) КНПО "Электронмаш" № 90 от 19.05.94*

ДОПРОДАЖА ROYAL CMS-118 по отличным ценам

опт (>25) 32.200.000
розница 35.280.000

Оплата — карбованцы
Гарантия — 1 год

В комплект поставки ЭККА CMS-118 вход
- журнал контрольно-кассового аппарата согласно требований налоговой инспекции;
- инструкция по эксплуатации на русском языке;
- 10 рулонов кассовой ленты.

Мы сами обучаем персонал работе на электронных кассах и поставляем расходные материалы в течение всего срока эксплуатации

МАК Киев (044) 517-1529
РЕНОМЕ Ровно (0362) 26-44-55
ЭЛИС Донецк (0622) 95-70-04
ДИАДЕМА Хмельницкий (03822) 5-95-22

НЕМЕДЛЕННАЯ ПОСТАВКА СО СКЛАДА!

КОМПЬЮТЕРЫ ОТ ФИРМЫ МЕРКС

Новейшие технологии, европейское качество, отличные цены!

г. Киев, ул. Урицкого, 40, тел.(044)244-0269, факс (044) 244-0251

CODEGEN CG

Гарантия - 12 месяцев

г. Киев, бул. Дружбы Народов, 4/6, тел.(044)268-1677, 268-1685, факс (044) 268-1449

CODEGEN

- **386sx-40 CPU** 2MB, IDE 210 MB, SVGA 512Kb — **$669**
- **386dx-40, 387dx-40** 128K, 4Mb, IDE 210 MB, SVGA 512Kb — **$819**

Технология GREEN PC

- **486sx-33** 256K, 4MB, IDE 210MB, SVGA 512Kb — **$986**
- **486dx-40** 256K, 4MB, IDE 210MB, VL - SVGA 1MB — **$1117**
- **486dx-40** 256K, 4MB, IDE 420MB, VL - SVGA 1MB — **$1168**
- **486dx2-66** 256K, 8MB, IDE 420MB, VL - SVGA 1MB — **$1417**
- **486dx2-66** 256K,8MB,SCSI 540MB, VL - SVGA 1MB — **$1609**
- **486dx2-80** 256K, 8Mb, IDE 420 MB, VL-SVGA 1Mb — **$1511**

Оплата в СКВ и крб.- по курсу.

Мукачевское станкостроительное производственное объединение «Станкозавод» предлагает производственникам и частным предпринимателям промышленное оборудование, в том числе настольного исполнения:

абразивно-отрезные высокопроизводительные станки нескольких моделей для мерной резки заготовок, особенно из труднообрабатываемых сталей;

точильно-шлифовальные и заточные станки, в том числе алмазные, для различных металлорежущих и деревообрабатывающих инструментов;

настольно-сверлильные многоскоростные станки.

Предлагаются также различные механизмы для домашнего хозяйства, индивидуального строительства и другие изделия:

малогабаритные измельчители зерна и корнеплодов (мощность 1,1 кВт) и фермерские агрегаты для измельчения зерна, корнеплодов, а также стеблей кукурузы, подсолнечника, соломы на корм скоту и птице (производительность по зерну 120 кг/час, по корнеплодам 300 кг/час, мощность 1,5 кВт);

бетономешалки (объем 165 л, мощность 1,1 кВт);

универсальные деревообрабатывающие станки нескольких типов, позволяющие выполнять все виды столярных работ, в том числе рейсмусование, фасонное фрезерование и точение. Они незаменимы для домашнего мастера при строительстве дома, изготовлении мебели и паркета, других подобных работах.

Эти и многие другие товары вы можете приобрести оптом и в розницу по ценам изготовителя. Оплата по перечислению или за наличные.

Наш адрес: 295415, г. Мукачево, пос. Колчино.

Телефон (03131) 2-34-30.

Телефакс 4-13-08. Телетайп 274212 Роза.

СТАНДАРТ

Піклувальне товариство «Стандарт» надає УНІКАЛЬНУ ФІНАНСОВУ ПОСЛУГУ юридичним особам —

комплексне опікунське обслуговування коштів підприємств

Керівники підприємств мають історичну можливість негайно і на будь-який період істотно поліпшити своє фінансове становище.

Уперше кошти вашого підприємства дадуть особисто вам повне задоволення!

Переказуючи на опікунське обслуговування до товариства «Стандарт» кошти підприємства, його керівники і працівники отримують:

*** Високі та стабільні доходи, що їх сплачують в зручній формі й будь-якою валютою.**

*** Щомісячну або разову безвідплатну фінансову допомогу.**

*** Пільгові позички на будь-який строк.**

Кошти клієнтів інвестуються як у найприбутковіші суто фінансові й торгові операції, так і в унікальну програму виробництва українських радіорелейних станцій, розроблену й впроваджувану засновниками товариства «Стандарт» на рівні світових стандартів. Швидка оборотність коштів, низькі витрати, високий рівень рентабельності дають змогу впевнено гарантувати клієнтам отримання високих доходів уже за короткий період. А відсутність в Україні конкуренції на ринку даних послуг і постійне зростання платоспроможного попиту з боку солідних і надійних замовників забезпечують стабільні й високі доходи за довгостроковими інвестиціями клієнтів товариства.

Опікунство — довгоочікуване розв'язання будь-яких фінансових проблем!

Докладніша інформація для керівників підприємств та організацій за телефонами: 224-16-08, 269-44-87.

Реализуем!

Автомобили КрАЗ, КамАЗ, МАЗ, ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ;
автокраны 14, 16, 20 т;
заправщики КрАЗ, МАЗ, ГАЗ;
автобусы, полуприцепы 10—20 т;
тракторы ЮМЗ,
ассенизационные машины ЗИЛ, ГАЗ.

Днепропетровск (0562) тел 92-80-64.

Підприємство «Беркут»

здійснює взаєморозрахунки з державами рублькової зони через систему кореспондентських рахунків АКБ ЛЕГБАНК.

Надає інші фінансові послуги.

Тел. (044) 417-35-24.
Тел./факс (044) 417-42-49.

Арбітражний суд м.Києва (252030,м.Київ-30, вул. Б.Хмельницького, 44-в) порушив справу № 15/159 від 28.11.94р. про банкрутство АТП ВО «Укртара» Держкомресурсів України.

Адреса боржника: 252148, м.Київ-148, вул. Строкача,3, р/рахунок 521905 в Київському регіональному управлінні Промінвестбанку України.

Просимо всіх кредиторів і можливих санаторів подати заяви до арбітражного суду протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Понеділок, 19 грудня

УТ-1

14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Фант-лото «Надія».
17.10 Обличчям до столиці.
17.40 Чарівна регата. 1 півфінал. 1-а гра.
18.10 Телефільм «За велінням вашої краси».
18.30 Перші дзвони Собору.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Добрий знак», «Спільним курсом», «Ближче до діла», «Острів душі», «Маю право».
20.10 Чарівний промінь.
20.35 Поради телерадіорекламі.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіорекламі.
21.40 Версія.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Ювілейний вечір Василя Юхимовича.
23.30 Програма «Ку.» Міс Інтерпол.
0.15 УТН.

Канал «Останкіно»

14.50 Новини.
15.00 Лялька моєї мрії.
15.30 Зоряний час (15.50 Новини).
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Економіка і реформи. Чекайте відповіді.
17.30 Загадка СБ.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. Р.Дуано.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 Якщо...
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Зустріч з О.І.Солженіциним.
21.00 Гол.
21.30 О.Островський. «Без вини винуваті». Вистава Театру ім.Є.Вахтангова (22.50 Новини).
0.30 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні.
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини ЕЙ-БІ-СІ.
8.25 Депеша.
8.55 «Спадщина скарбника Стамбула». Худ.фільм (Угорщина).
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Чоловіки та жінки», «Таємниця землі». Короткометражні худ.фільми.
15.00 Вісті.
15.10 Музична мозаїка.
15.20 Мульти-пульти.
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Ніхто не забутий.
17.00 «Повернення до себе». Частина 2.
17.30 Від «А» до «Я». Тисмениця — місто кушнірів.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Катерина Вороненко.
19.15 Круті новини.
19.30 СНН.
20.00 САМ собі мандрівник.
20.20 Візитка.
20.25 Світовий детектив. «Еркюль Пуаро».
21.25 Вікна.
21.55 Група «Кар-мен».
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5+1».
23.00 Вікна.
23.05 Худ.фільм «Спрут-6». 6 серія. Частина 2.
0.10 Про-відео.

Вівторок, 20 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Перехрестя.
8.45 Худ. телефільм «Дона Бейжа». 25 серія.
9.40 Доброго вам здоров'я. Профілактика і лікування онкозахворювань.
10.10 Світоч. Творча веселка сестер Гоменюк.
10.40 Дзвони Чорнобиля.
11.10 «Якщо ти любиш». Концерт.
11.30 Відеофільм «Свято Енергодару».
12.00 УТН.
12.10 СВ — сімейний варіант.
12.40 Худ.телефільм «Поцілунок».
13.45 «Вільний селянин». Розправа над непокірними. Передача 1.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. Роман Л.Толстого «Війна і мир» в ілюстраціях. На всі руки майстер. Батик.
16.55 Господарем на землі.
17.30 Мультфільм.
17.45 Чарівна регата. 1 півфінал. 2-а гра.
18.15 Зустріч без фонограм. Підполковник, який співає.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 Тележурнал «Право». Інтерв'ю міністра внутрішніх справ України В.Радченка.
20.15 «Блок-Нот». Музична передача.
20.35 Поради телерадіорекламі.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіорекламі.
21.40 Осінь політиків.
22.10 Ай Пі Київ рекламує.
22.15 Уперше на екрані УТ. Худ.фільм «Сповідь утриманки».
23.40 Чемпіонат України з синхронного плавання.
0.10 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок».
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Що? Де? Коли? (з сурдоперекладом) (9.50 Новини).
14.50 Новини.
15.00 Домісолька.
15.30 Чарівний світ, або Сінема.
15.50 Новини.
16.00 Джем.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Ситуація.
17.25 Хокей. Міжнародний турнір на приз газети «Известия». Фінал. У перервах — 18.05 Погода, Новини, 19.00 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 З перших рук.
20.50 Тема.
21.35 «Нам все ще смішно...» Московському театру сатири — 70 років (22.50 Новини).
23.15 Нові обивателі.
23.40 Мультфільм для дорослих.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Злочин без покарання». Відеофільм І.Шадхана.
15.00 Вісті.
15.10 Музична мозаїка.
15.20 «Наїзник-привид». Худ.фільм (Австралія). 2 серія.
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Ваше право.
17.15 Теленарис «Сестра».
17.40 Благо.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Вірні обов'язку.
19.25 Візитка. Оксана Марченко.
19.30 СНН.
20.00 Візитка.
20.05 Сезон.
20.20 «Приват-ТБ» представляє: «Ух, ти», «Денс-блок», «Реверс».
21.40 Вікна.
21.45 Зворотний зв'язок.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.15 Худ.фільм на ваші замовлення.
0.50 СІТ-3.
1.00 Про-відео.

Середа, 21 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 26 серія.
9.20 Уроки французької мови. Урок 16.
9.40 Свічадо.
10.25 Вистава «Курочка ряба».
11.10 Музична програма «Одного вечора в Херсоні». Частина 1.
12.00 УТН.
12.10 Плеяда.
13.05 Музична програма «Одного вечора в Херсоні». Частина 2.
13.40 Чарівний промінь.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.40 Освітній канал для школярів. Музика. П.Чайковський. «Лускунчик». На всі руки майстер. Карбування на металі.
17.25 Чарівна регата. 2 півфінал. 1-а гра.
18.00 Фермер Коробко.
18.30 Сни напрокат. Андорра.
18.50 Музичний антракт.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Запитуйте — відповідаємо.
19.35 Крізь роки і відстані.
19.45 Економічний огляд.
20.05 Парламентський канал.
20.35 Поради телерадіорекламі.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіорекламі.
21.40 «Укрлотто»: розиграш лотереї.
21.50 Відеофільм «Відкритий світ «Дойче Мессе».
22.00 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.
22.30 Ай Пі Київ рекламує.
22.35 Авансцена.
23.20 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: «Таратата».
0.25 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок».
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Ти пам'ятаєш, товаришу...
9.30 Російські народні пісні співає Л.Ніколаєва.
9.40 «Для чого ви тут?»
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Подивись, послухай.
15.15 5 Міжнародний дитячий телефестиваль.
15.20 «Літаючий будинок». Мультсеріал.
15.50 Новини.
16.00 Тін-тонік.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Телерадіокомпанія «Мир».
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. І.Гіллан.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 Кінопанорама.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Монолог.
20.50 Кличу живих... До 50-річчя Перемоги. Худ.фільм «Двічі народжений».
22.30 «Сьоме небо» (22.50 Новини).
23.20 У світі джазу.
23.40 Мультфільм для дорослих.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.30 «Ще одна сторінка».
8.50 Військовий кур'єр.
9.05 Мемуари. К.Ваншенкін про Я.Смелякова.
9.35 Чарівна скринька.
9.45 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Тато», «Племінник». Короткометражні Худ.фільми.
15.00 Вісті.
15.10 Музична мозаїка.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Ніхто не забутий.
17.00 Звичайна справа.
17.15 Козирна дама.
17.50 Панове-товариші.
18.05 Телефільм.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Азимут». Шляхами Івана Гончара. Передача 1.
19.35 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Кримінальна хроніка.
20.50 Ближче до діла.
21.05 «Хіала» пропонує.
21.15 Телефільм.
21.30 Фест-конкон. Нові зірки у джазі.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Фільм-вистава «Павло Полуботок». 1 серія.
0.15 Таврійські ігри-94. Група «ВВ».

Четвер, 22 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 До зустрічі на Оболоні. Родина Сумських. 1 частина — «Батьки».
8.40 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 27 серія.
9.35 Телетеатр. «Нічна розмова в Копенгагені».
10.35 Шкільний екран. 9 кл. Українська література. Розвиток мовлення. Музей Т.Шевченка у Києві.
10.55 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє; «Таратата».
12.00 УТН.
12.10 Таврійські ігри-94. Група «ЯЯЯ».
12.30 «Вільний селянин». Розправа над непокірними. Передача 2.
13.00 Вервиця.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Анфас».
16.55 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Уроки французької мови. Урок 17.
17.45 Чарівна регата. 2 півфінал. 2-а гра.
18.15 До 50-річчя визволення України від фашистських загарбників. «Шлях до волі». Закарпатське телерадіооб'єднання.
18.45 УТН.
18.55 Ай Пі Київ рекламує.
19.00 Чемпіонат України з баскетболу. «Будівельник» — «Київ-Баскет». У перерві — Фінансовий огляд.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіорекламі.
21.40 Відеофільм «Вершина за 8.000».
22.10 Ай Пі Київ рекламує.
22.15 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 31 серія.
23.10 Спорткур'єр.
23.20 Молодіжна студія. «Із варягів у греки».
0.00 Чемпіонат України з синхронного плавання.
0.30 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок».
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 У світі тварин (з сурдоперекладом).
9.35 Екслібрис.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Мультитролія.
15.20 5 Міжнародний дитячий телефестиваль.
15.30 Жар-птиця.
15.50 Новини.
16.00 Комп'ютер-хол.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 ...До 16 і старші.
17.30 Людина і закон: Спецвипуск.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. А.Макаренко.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 «Щоб пам'ятали...» Авторська програма Л.Філатова.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Москва — Кремль.
21.00 Лотто «Мільйон».
21.30 Вік кіно. Худ.фільм «Запах жінки» (Італія) (22.50 Новини).
23.45 Співає О.Воронець.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Кліп-антракт.
8.30 Поїхали.
8.40 Цілком таємно.
9.30 Телегазета.
9.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.25 Торговий дім.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «У час призначений». Відеофільм І.Шадхана.
15.00 Вісті.
15.10 Музична мозаїка.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Живемо і любимо.
17.10 Кінопрограма.
17.40 «Маленький принц» сучасної хореографії. Творчий портрет балетмейстера.
18.20 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.50 Київська панорама.
19.15 Уроки французької мови. Урок 16.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Митниця.
20.50 Постскриптум. (телекомпанія «Гравіс»).
21.10 «Хіала» пропонує.
21.25 «Азимут». Шляхами Івана Гончара. Передача 2.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Фільм-вистава «Павло Полуботок». 2 серія.
0.15 Таврійські ігри-94. «Електроклуб».

П'ятниця, 23 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 28 серія.
9.20 До зустрічі на Оболоні. Родина Сумських. Частина 2 — «Діти».
9.50 Програма мультфільмів «Ой, хлоп'ята, тара-ра.»
10.45 Повернути і зберегти. Фонд «Український ренесанс».
11.20 Ж.Бізе — Р.Щедрін. «Кармен-сюїта». Вистава Харківського театру опери та балету.
12.00 УТН.
12.10 Молодіжна студія. «Із варягів у греки».
12.50 Усе про кіно.
13.35 «Вільний селянин». Розправа над непокірними. Передача 3.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Люди і пісня. Людмила Єгорова та її вихованці.
16.40 Автомеридіан.
17.10 Хто захистить споживача?
17.30 Старовинна музика.
17.45 «Їм сниться небо». Чемпіонат світу з авіамодельного спорту.
18.00 Основа.
18.45 Ділові відомості.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Регіон.
20.05 Радіаційна гігієна.
20.35 Поради телерадіорекламі.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіорекламі.
21.40 Громадська думка.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 32 серія.
23.00 Арт-майдан.
0.00 УТН.
0.10 Муз.фільм «Леонід Тищенко — музикант, імпресаріо, меценат».

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок».
7.50 Новини.
8.00 «Сорока».
8.20 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Город цілий рік.
9.25 Зовнішня політика — внутрішня справа.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 В гостях у казки. «Легкі кроки». Худ.телефільм.
16.40 Рок-урок.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Людина і закон.
17.30 Співає ансамбль «Слобода».
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. Е.Бурдель.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Бомонд.
18.20 Телесеріал «Дика Роза».
18.50 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Людина тижня.
21.00 У клубі детективів. Худ.фільм «Вбивця мимоволі».
22.25 У всіх на вустах.
22.50 Новини.
23.05 Музобоз.
23.40 Авто-шоу.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Без ретуші.
9.30 Телегазета.
9.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.25 Торговий дім.
10.40 Постскриптум (телекомпанія «Гравіс»).
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Войовниця». Короткометражний худ.фільм.
15.00 Вісті.
15.10 Музична мозаїка.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Дісней по п'ятницях. «Чарівне Різдво». Худ. фільм.
18.35 Всеперемагаючий голос віруючого.
19.05 Київська панорама.
19.25 Візитка. Ганна Безулик.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 СНН.
21.00 Візитка.
21.05 Щотижня.
21.25 Віннер.
21.55 Вікна.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.15 МТБ представляє: «Перший погляд».
0.45 Про-відео.

Субота, 24 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.
9.00 Рідна мова. Відповіді на листи.
9.15 Для дітей. Худ.фільм «Дикі лебеді».
10.40 Доброго вам здоров'я. Клініка Сухарева.
11.10 «Україна сьогодні». Програма для співвітчизників за кордоном.
12.05 «Євробаченню — 40 років». Док.телефільм.
13.00 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
13.30 Прем'єра мультфільму «Різдвяний скарб Михея».
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 «Наше коло».
15.40 Вервиця.
16.05 Плеяда.
17.00 «Нова вершина Тимура». Спортивна програма.
17.30 Артистичне казино.
18.30 Вікно в Америку.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 «ЛІК ТБ» представляє: «Стрес- клуб», «Маски-шоу».
20.45 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Три запитання прем'єру.
21.50 Ай Пі Київ рекламує.
21.55 До Дня міліції. Святковий концерт.
23.25 Інтерконтакт.
0.05 УТН.
0.25 Твори Ф.Шопена і Ф.Шуберта.
0.55 Божественна Літургія Святійшого отця Івана Павла II з нагоди Різдва Христового. Пряма трансляція з Рима.

Канал «Останкіно»

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.15 Спорт-шанс. Док.фільм «Лариса».
7.45 Слово пастиря.
8.00 «Марафон-15» — малятам.
8.30 Телерадіокомпанія «Мир».
10.00 Ранкова пошта.
10.30 Я — жінка.
11.00 Без паузи.
11.15 «Смаю».
11.30 Фільми нашої пам'яті. «За вітриною універмагу».
13.20 Книжковий двір.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Док.телефільм «Не вір, не бійся, не проси...» Фільм 2. Серія 2 — «Нас не чують».
14.50 У світі тварин. «Життя зоопарків». Телесеріал.
15.30 Брейн-ринг.
16.25 До і після...
17.15 Худ.фільм «Уся ця суєта» (США).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода.
20.45 Що? Де? Коли?
21.55 «Старики-розбійники, або Через три роки». Авторська програма Е.Рязанова (22.50 Новини, 23.00 Погода).
23.40 Телешоу «50х50» (23.50 Новини).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Студія «Рост».
7.55 Непізнаний Всесвіт.
8.50 Телеерудит.
8.55 Парламентський тиждень.
9.40 Ретро-шлягер.
10.10 До Москви — далеко.
10.55 Улюблені комедії. «Здрастуйте, я ваша тьотя.»
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Де факто.
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 24 серія.
14.30 Телеконкурс юристів.
15.15 Кіномарафон. «День як рік».
15.30 Прем'єра мультфільму «Земля предків».
16.00 Футбол без кордонів.
16.45 Кліп-антракт.
17.00 Натура, що зникає. Програма Л.Аннинського.
17.45 Свято кожного дня.
18.00 Міжнародна християнська програма «Відповіді».
18.30 Київська панорама.
18.50 Точка зору.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.15 Хочу ще.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 «Місто» (телекомпанія «Гравіс»).
20.55 «Мегапол» представляє.
21.10 Тележурнал. «Янус». Прем'єра.
21.25 Вікна.
21.30 Ток-шоу «Чорний кіт».
22.00 Вечірні розваги для дорослих.
22.30 СІТ-3.
22.45 «Приват-ТБ» представляє: «Короткі зустрічі». Р.Карцев.
23.30 Програма «?»
23.45 Худ. фільм від «Уорлднет» (США). «Місія Шерлот Фортен — надання миру». 2 частина.
0.50 Про-відео.

Неділя, 25 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 «ЛІК ТБ» представляє: «Стрес- клуб», «Маски-шоу».
10.45 Служу народу України.
11.30 Українські наспіви.
11.40 Прем'єра мультфільму «Різдвяна пісня».
12.55 Різдвяне привітання Святійшого отця Івана Павла II і Апостольське Благословення народам усього світу. Пряма трансляція з Рима.
13.40 Мюнхенський хор хлопчиків.
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 Для маленької компанії.
16.40 Канал «Д».
17.40 «Усмішка». Гумористична програма.
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ рекламує.
19.25 Народний артист України М. Гнатюк у музичній програмі «Час рікою пливе».
19.55 Молодіжна студія. «Подіум».
20.25 Сторінки Великої Книги. Мультфільм «Цар народився». 17 серія.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 Післямова (телекомпанія «Нова мова»).
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 33 серія.
23.00 Спорткур'єр.
23.10 Спортшанс.
23.45 УТН.
23.55 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: концерт МСМ.

Канал «Останкіно»

7.15 Олімпійський ранок.
7.50 Спортлото.
8.00 Марафон-15.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 Доки всі вдома.
10.00 Кришталевий черевичок.
10.45 Екстро-НЛО.
11.35 Подолання.
12.05 Док.телефільм «Не вір, не бійся, не проси...» Фільм 2. Серія 3 — «Рішення не прийняте».
12.55 «Шпаргалка».
13.00 Док.серіал «Підводна одіссея команди Кусто». Заключний фільм.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Стратегія перемоги». Док.серіал. Фільм 13 — «Останні залпи війни». Частина 1.
14.55 Клуб мандрівників.
15.45 Вісники.
16.15 Америка з М.Таратутою.
16.45 Телелоція.
17.00 Новини.
17.10 Живе дерево ремесел.
17.15 «Баскетбольна лихоманка», «Справжні мисливці за привидами». Мультфільми.
18.10 Уся Росія. Здрастуйте.
18.40 Погода.
18.50 А.Делон у худ.фільмі «Неприборканий» (Франція).
21.00 «Неділя».
21.50 Спортивний уік-енд.
22.05 Музика в ефірі.
22.50 Новини.
23.00 Нині.
23.50 Новини.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 «Різдво». Док. фільм.
7.40 Студія «Рост».
8.10 Пілігрим.
8.55 Добрий ранок, Європо.
9.25 Люди.
9.40 Ати-бати...
10.10 Російське лото.
10.55 Музей кіно. «Одного разу вночі». Худ.фільм.
12.40 Шість соток.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 25 серія.
14.30 Кращі ігри НБА.
15.30 «Зураб Соткілава представляє...»
16.00 У світі тварин.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуффі та його команда», «Качині історії».
18.00 Повернення у майбутнє. Штрихи до портрета Миколи Куліша.
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Ганна Безлюдна.
19.10 Вікторина.
19.20 Мультфільм.
19.30 СНН.
20.00 Телесеріал «Следж Хаммер».
20.30 Чорним по білому.
20.35 Капітан-відео.
21.00 Враження від «Моторoли».
21.10 Програма «?»
21.25 Візитка.
21.30 Худ.фільм «Сеньйорита».
22.00 Трамвай бажань (телекомпанія «Гравіс»).
22.30 СІТ-3.
22.45 Для Вас.
23.25 «Фешн-клаб».
23.55 Про-відео.

Дзеркало життя й історії народу

До 200-річчя вірменської преси

В Україні друковане слово вірменською мовою побачило світ 1860 року в Криму у Феодосії. То був журнал «Голуб Масіса» і редагував його брат славетного художника Ованеса (Івана) Айвазовського—Габріел. 1873 року там вийшов ще невеличкий за обсягом журнал «Наставник» (редактор і видавець — Г. Теолветян).

І от нині у Києві започатковано видання газети вірменською мовою «Арагац» як органу Київського вірменського товариства, додатку до газети «Голос України».

Сподіваємося, що «Арагац» об'єднає всіх вірмен, які проживають в Україні, сприятиме розбудові незалежної Української держави.

А взагалі як вірменська друкована книга, так і вірменська періодична преса («Аздарар» за редакцією Гарутюна Шмавоняна) народилася за межами Батьківщини, у далекому торговому місті Індії — Мадрасі, 1794 року. (Цей рік вірмени світу відзначають як ювілейний — двохсотий — в історії національної преси). Історія появи тут вірмен-поселенців доволі осяжна і має пряме відношення до історичної долі вірменського народу.

Потрібно було, щоб минуло сімдесят років, аби на отчій вірменській землі, в Ечміадзіні, побачило світ перше друковане періодичне видання — часопис «Арарат» (1868 р.) — і понад вісімдесят років, щоб у Єревані вийшов друком перший часопис «Вінок» (1880 р.).

Майже всюди, де утворювалися вірменські колонії, — деінде відносно швидко, деінде пізніше, але обов'язково створювалися друкарні, засновувалася книговидавнича справа або народжувалися періодичні видання. Мав рацію вірменознавець Е. Дюлоре, коли стверджував, що там, де поставали вірменські колонії — споруджувалися церкви, школи або народжувалися періодичні видання.

Кожне періодичне видання — тривале за часом виходу в світ або нетривале, незначне обсягом або значне, посильно — відповідно до свого місця — оповідаючи про побут тієї чи іншої общини, тієї реальності, в якій перебували вірмени, тих обставин, якими вони переймалися, одне слово, внутрішнє життя певної вірменської общини, — перетворювалося на єдине джерело, часточку того замісу, з якого творилися цеглини вірменської історії.

Із 1794 до 1967 р. у різних країнах світу виходило близько 3260 вірменських періодичних видань. У вітчій Вірменії майже за столітній період, починаючи з 1880 р. й до наших днів, побачило світ 300 періодичних видань.

У першій половині XIX ст. друкувалося близько тридцяти видань, вісім із яких — у Константинополі, сім — у Венеції, два — у Тифлісі, шість — на берегах далекого Егейського моря, у торговому турецькому місті Смирні.

З періодичних видань того періоду впадають у вічі «Араратський світанок», «Полігістор», «Патріот», «Кавказ», «Вірменія», які зверталися до суспільно- економічного і громадського життя, відтворювали повсякденні реалії вірменської громади.

Одним із найдемократичніших і передових видань свого часу був «Гюсісапайл» («Північне сяйво»), 1858—1864, що побачив світ у Москві. Редагував його М. Налбандян. Свій талант літератора і публіциста редактор часопису цілковито поклав на одр «Гюсісапайлу», який у східновірменській дійсності започаткував нову, народно- демократичну пресу.

До східновірменських активних періодичних видань належить газета «Бджола», що виходила двічі на місяць (1856—1874) у Константинополі за редакцією спершу Г. Свачяна, а згодом — Г. Пароняна.

Демократично-просвітительські ідеї пропагували газети «Схід» та «Огляд новин заходу» за редакцією С. Восканяна і газета «Квітка» за редакцією Г. Чілінкіряна.

До визначних періодичних видань XIX ст. належать газети й часописи «Трудар», «Бджола Вірменії», «Східна преса», «Масіс», «Молот», «Дослід», «Відлуння», «Діло». Це були періодичні видання, пов'язані з пробудженням часу; видання, що боролися за об'єднання і єдність нації, видання, що керувалися у своїй діяльності поступом на благо нації.

Вірменська преса — реальне дзеркало історії нашого народу, своєрідна скарбниця, неоціненний набуток, дороговказ того шляху, який — у важкій борні — долав наш народ.

Женя ЦЕРУНЯН,
науковий співробітник Інституту історії НАН Вірменії, головний редактор газети «Арагац», органу Київської вірменської громади, додатку до «Голосу України».

Новини культури

ЛИШАЄТЬСЯ МАРІЯ

Помітною подією у музичному житті столиці стала презентація нового компакт-диска Марійки Бурмаки «Лишається надія». Тут можна було і на людей подивитися, й себе показати. Серед глядачів — друзів Бурмаки представили себе відомі українські співаки (Ніна Матвієнко, Ірина Білик, Андрій Середа), актори (Наталя Сумська, Богдан Бенюк), поети (Олександр Бригинець, Іван Малкович), музиканти (Микола Павлів, Кирило Стеценко), а також художники, режисери, журналісти.

Як відомо, спочатку була гітара й авторська пісня, успіхи на фестивалях, перший в Україні компакт-диск «Марія»(не плутати з майже однойменними фільмом та фестивалем). А потім час змінився, й авторська пісня перестала бути на гребені хвилі. І ось — знову компакт-диск. Тепер уже попсовий. Чотири пісні з нього були найкращими піснями місяця в хіт-параді «12-2».

Звертало увагу те, що на презентації не було жодного щита й не названо імені жодного спонсора. Щоправда, один нагадував про себе без слів — Будинок моделей. Та, як сказала Ніна Матвієнко, хочеться заплющити очі й не бачити манекенниць, що ходять залом, заважаючи слухати. Очей щоправда ніхто не заплющував, бо навіщо було приходити. І чому у такої чудової співачки немає бодай якогось режисера?..

Під час презентації продавали сам компакт-диск. Ціна звичайна для таких речей — 15 доларів. І хоча всі виглядали не бідно, і хоча всі дуже люблять Марійчині пісні, купували не дуже. Чого б це?

ХТО-ХТО У БУДИНКУ ЖИВЕ?

Рівне не багате архітектурними пам'ятниками та ансамблями. Напевно, саме тому стільки колізій випало на долю чудового зимового дому дворянської родини Богушів. Тут жили люди, містилися різноманітні установи, бібліотека, Музей комсомольської слави, Музей молодіжного руху.

Господарі від комсомолу довгі роки відстоювали колективістські погляди на власність, однак обрали для свого музею вишукану споруду. А нині вони повели мову про її приватизацію. Навіть схилили на свій бік будівельно-виробничу фірму «Монотех», котра погодилася виділити кошти. На будівлю зазіхають і політичні організації крайнього правого крила. Схоже, УНА — УНСО теж не проти залишити слід власних черевиків у старому будинку, перетворивши його на спортивно- агітаційний офіс. Готова повоювати за приміщення і редакція місцевої газети «Сім днів». Про свої права заявляє і Борис Шапієвський котрий хоче зібрати власну малярську колекцію у приватизованому музеї.

А поки між майбутніми власниками йдуть паперові баталії, у світлицях Богушів живе Музей українського мистецтва, де, до речі, представлені графіка київської та львівської шкіл, український модерний живопис, колекція декоративно-ужиткових творів. Музейні працівники, прагнучи зберегти традиційне мистецтво малого українського Полісся, котре вмирає після Чорнобильської катастрофи, змушені обмінювати сучасні сорочки і білизну на стародавні — з унікальними вишивками та мережками.

ДІД МОРОЗ ПРИ ПАЛІТРІ

Прощаючись зі старим роком, український арт-бізнес все більше починає набувати цивілізованих форм. Яскрава ознака цього перевтілення — мистецькі аукціони. Один з них — Перший благодійний передріздвяний аукціон — відбудеться в середині грудня в золотому залі Українського фонду культури. Організаторами акції стала туристична фірма «Salgo, Ltd», котра вирішила ще раз засвідчити свою причетність до малярства. Ще раз, бо перший раз вже був — фірма створила свою галерею «Дах» (не плутати з однойменним мистецьким центром).

На аукціоні погодилися виставити свої роботи більше двадцяти художників та скульпторів. Цікаво, що більшість з них неодноразово продавали свої роботи через аукціони, щоправда, західні. Тож нині усі чекають, що з цього вийде на терені України.

За повідомленнями агенції «Територія А».

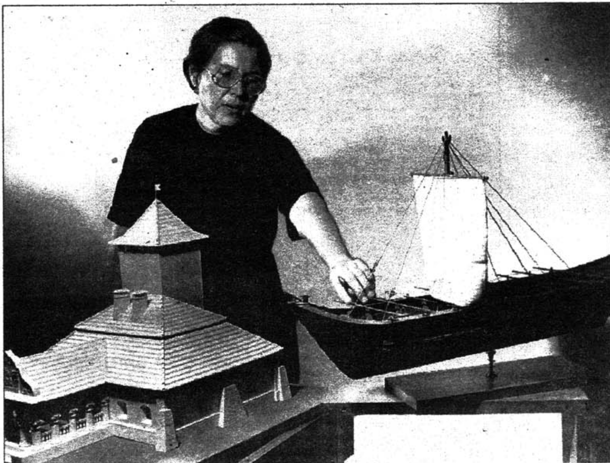

Фотофакт

Нещодавно Черкаському краєзнавчому музеєві виповнилося 75 років. Сьогодні це один з кращих музеїв України. Щороку його відвідує близько 200 тисяч чоловік.

У 1995 році Україна відзначатиме 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького. Один із залів музею відведений під експозицію, присвячену ювілеєві.

***На знімках:** завідувачка відділу історії XIV — початку XX століття В. І. Нестеренко біля макету будинку Богдана Хмельницького в Суботові і моделі козацької «чайки»; у відділі етнографії завідувач відділом М.П. Корнієнко облаштовує стенд народних ремесел.*

Фото Анатолія НИКОНОВА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 394439.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311239.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.